

{ KENTERINGen] digit



Stemmen voor verandering

**Het Koninkrijk België en dat van God
Geest-rijke of geest-arme verkiezingen**

Actief pluralisme

Europese basisgemeenschappen

KENTERINGen]digit

{KENTERINGen]digit is de digitale opvolger van {KENTERINGen] die tot de zomer van 2007 op papier verscheen. {KENTERINGen]digit wil een tijdschrift zijn waarin talrijke vertegenwoordigers en (basis)groepen uit de kritische christelijke basisbeweging de gedachten en krachten bundelen. Met dit magazine wil de redactie een blad aanbieden dat maatschappelijke toestanden helpt te analyseren en sporen trekt voor een oecumenische bevrijdingstheologie.

{KENTERINGen]digit legt de hoopvolle wendingen in onze maatschappij en kerken bloot. Het breekt met de logica van het kapitalisme en zijn wetmatigheden omwille van haar radicale keuze voor de zwaksten in onze samenleving.

De inhoud en de editoriaals van de 5 papieren jaargangen van {KENTERINGen] vind je op onze weblog <http://Kenteringen.skynetblogs.be>. {KENTERINGen]digit vind je hier op Abelweb, bij de publicaties onder digitaal register.

Redactie

Paul De Witte, Willy Duchatelet, Jozef Mampuys, Katrien Rombouts, Jan Soetewey, Elke Vandepierre, Remi Verwimp.

Werken mee aan dit nummer

- Paul De Witte (°46), woordvoerder Basisbeweging voor Democratie in Samenleving en Kerken, redactielid
- Marij Loos (°54), lid CvS, lay-out
- Jozef Mampuys (°49), militant in de Christelijke Arbeidersbeweging, lid CvS, redactielid
- Mieke Mariën (°51), coördinatrice 'O' DE VIE
- Katrien Rombouts (°59), psycholoog, werkzaam in een psychiatrisch ziekenhuis, redactielid
- Jan Soetewey (°41), medewerker CvS, eindredactie
- Elke Vandepierre (°73), coördinator Motief, redactielid
- Geert Van Istendael (°47), schrijver, essayist, dichter, publicist

p5 * Het Koninkrijk België en dat van God



{KOP en Munt]

Valt er vanuit christelijke motivatie en bevrijdingstheologische uitgangspunten, iets te vertellen over de Belgische communautaire problematiek? In het vooruitzicht van de regionale en Europese verkiezingen heeft een initiatiefgroep van Vlaamse en Franstalige Belgen gemeend van wel. Gesteund door hun achterban, hebben ze een gemeenschappelijke standpunttekst opgesteld.

p11 * Geest-rijke of geest-arme verkiezingen

{KOP en MUNT]

Pinksteren en verkiezingen liggen dit jaar dicht bijeen. Tenminste wat de kalender betreft. Dat inspireert Paul De Witte tot een reflectie vanuit Pinksteren. Daarbij haalt hij -soms geestige- flarden uit ons collectief kerkelijk geheugen aan. Hij koppelt daar 'ernstige' bedenkingen aan vast en serieuze exegese van het 'Pinksterverhaal' in het tweede hoofdstuk van 'Handelingen'. Van daaruit gaat hij in magisch-relatistische stijl aan het dromen over een politicus, een Zwarte Afrikaan en een pasgeboren meisje dat aan het tolken gaat. Puur verzinsel?



p23 * Actief pluralisme



{Het Derde Testament]

Indien je vandaag aan vijf mensen een visie op actief pluralisme vraagt, dan mag je je verwachten aan vijf uiteenlopende standpunten. Niets is meer kenmerkend voor de pluraliteit in onze samenleving dan precies dát gegeven. De verschillen tussen levensbeschouwelijke visies lopen dwars doorheen de traditionele zuilen, niet ertussen. Maar wat heeft dat in godsnaam met bijbel te maken? Elke Vandepierre legt het verband.

3

Redactioneel

Stemmen voor verandering.

Yes we can!

5

KOP en munt

Het koninkrijk België en dat van God

11

Kop en MUNT

Geest-rijke of geest-arme verkiezingen

18

In Beweging

Levensmomenten vieren

19

Reporter ter plaatse

Slotverklaring van de ontmoeting van
de Europese Basisgemeenschappen in
Wenen (1-3 mei 2009)

21

Klein (?) Verzet

Feestival Social

23

Het Derde Testament

Actief pluralisme

27

Kunstgreep

Een kind van God

29

Brood en Rozen

Gedichten over Sociale Zekerheid

Stemmen voor verandering. Yes we can!

Midden mei betoogden in heel Europa een paar honderdduizend werknemers. Op 15 mei waren ze in Brussel met 50.000. John Monks, de secretaris-generaal van het Europees Vakverbond, vatte hun eisen zo samen: "De werknemers willen evenveel hulp krijgen van de Europese en nationale overheden als tot nu reeds werd gegeven aan de banken en de bankiers". Voor de betogers heeft het casinokapitalisme definitief zijn failliet bewezen. Gedaan dus met privatisering en deregulering. Gedaan met de loonconcurrentie tussen werknemers uit verschillende landen. Gedaan met de superbonussen voor managers en gedaan met winstmaximalisatie voor de aandeelhouders. Voor de betogers is het duidelijk: deze crisis is niet de schuld van de werknemers en hun gezinnen, noch van de sociale uitkeringstrekkers. Zij zijn de slachtoffers van deze crisis en zij willen er dan ook niet voor betalen. Daarom geen besparingen op de sociale uitkeringen, geen ontmanteling van de openbare dienstverlening, geen nieuw Generatiepact. Maar ondertussen betalen die werknemers reeds volop de crisis door de sterke toename van de werkloosheid en de verdubbeling van de tijdelijke werkloosheid. En de toekomst ziet er nog veel minder rooskleurig uit: de somberste voorspellingen hebben het over een toename met 140.000 werklozen tegen eind 2010 en Luc Coene, de toekomstige gouverneur van de Nationale Bank, voorspelt vanaf het najaar de noodzaak van 'een Generatiepact maal honderd'.

Wat ik mij hierbij de voorbije maanden voortdurend heb afgevraagd is, voor wie die werknemers en sociale uitkeringstrekkers dan wel moeten stemmen bij de komende verkiezingen zodat zij de crisis niet zouden moeten betalen? Want terwijl de hele wereld de grootste economische crisis sinds de jaren dertig doormaakt, trekt ondertussen bij ons het verkiezingscircuit door het land. Carl Devos, de alomtegenwoordige 'wetenschappelijke' commentator van dienst, hield het nog op een 'poppenkast'. Maar dat lijkt ons een serieuze onderschatting van de omvang van dit spektakel. De verkiezingen als entertainment. Want wie neemt deze mensen en hun beloften die (bijna) tot in de hemel reiken nog au sérieux? Uit alle peilingen blijkt dat het vertrouwen in de politiek en de politici nog nooit zo laag was als vandaag. De reden daarvoor is overduidelijk. De politiek is helemaal niet bezig met datgene waarover de mensen zich het meeste zorgen maken: het behoud van hun job, een fatsoenlijk loon of een leefbare sociale uitkering. Bij welke partijen vind je iets terug van een forse vermogensbelasting die zowel de overheid als de sociale zekerheid meer zuurstof kan geven? Bijkomende middelen om bijvoorbeeld alle sociale minimumuitkeringen op te trekken tot aan de armoedegrens (kostprijs ongeveer 2 miljard, een peulschil vergeleken met de meer dan 20 miljard die de overheid de voorbije maanden ter beschikking stelde van de banken) of om tienduizenden jobs in de zorgsector en het onderwijs te scheppen of om de publieke dienstverlening in het algemeen, inclusief de heroprichting van een openbare bank, te verbeteren en uit te breiden.

Daar zijn ze zeker bij het Vlaamse 3D populisme, Dewinter, Dedeker en De Wever niet mee bezig. Dewinter zoekt de oplossing voor alle problemen nog steeds in een onafhankelijk Vlaanderen zonder moslims en vreemdelingen. Bijna Slimste Mens ter Wereld in

Vlaanderen, Bart De Wever en zijn N-VA verwoorden het minder racistisch maar even naïef op hun aanplakborden: 'Afrít Vlaanderen. Uitrit crisis'. En 'nieuwkomer' Dedeccker doet de titel van zijn boek 'Rechts voor de raap' alle eer aan: voor de raap, maar vooral rechts. Minder sociale bescherming en meer sociale plichten voor werknemers en uitkeringstrekkers, de sociale zekerheid splitsen en privatiseren en in plaats van een vermogensbelasting de invoering van een vlaktaks waarbij de hoge inkomens de grote winnaars zijn. (K)Open VLD wil nog meer cadeaus uitdelen (verdubbeling van de jobkorting) en duelleert met CD&V om het meest Vlaamse profiel van de 'grote' partijen. En wanneer CD&V naast een Vlaamse jobkorting en een Vlaamse Zorgverzekering nu ook pleit voor een Vlaamse kindergeldpremie "in afwachting dat de kinderbijslag volledig geregionaliseerd wordt", stelt zich steeds prangender de vraag hoe lang een christelijke arbeidersbeweging als groot pleitbezorger van een sterke federale sociale zekerheid, zich hierin nog thuis kan voelen? En hoelang kan de christelijke arbeidersbeweging Jean-Luc Dehaene, die kritiek van de vakbonden op zijn riant bestuursvergoeding bij Dexia van 80.000 euro per jaar -naast al zijn andere inkomsten uit nog vijf andere bestuursmandaten en zijn 'job' als europarlementair- woedend wegwuift als 'populisme', nog als een van hun kopstukken beschouwen? En dan is er nog de SP.a die maar niet weggeraakt uit de hoek van het kaviaar- en loftsocialisme waar ze de voorbije jaren in terecht is gekomen.

Is er dan helemaal geen alternatief? Toch wel, maar dan mag je je niet laten vangen aan de discussie over 'de nuttige stem'. Er is Groen! met zijn sterk verjongde lijsttrekkersploeg en zijn meer dan in het verleden sociaal onderbouwd ecologisch programma. Er is Erik De Bruyn en zijn ploeg van SP.a-Rood. Maar ondanks alle respect voor hun enorme inzet heb ik, spijtig genoeg, van hun eisen nog niet veel (understatement) teruggevonden in het SP.a-programma. En dan is er de PVDA die met een opvallende campagne ('Stop het politieke circus') en opvallende kandidaten (Tine Van Rompuy, zus van, een professor aan de KU Leuven en 75 syndicalisten) veel media-aandacht heeft gekregen. In een steeds sneller tempo heeft zij in de voorbije jaren haar dogmatisch en belerend gewaad afgeworpen en maakt zij zich op om een echte open én linkse partij te worden naar het voorbeeld van de SP in Nederland. Velen, en niet enkel binnen de PVDA zelf, zijn benieuwd of deze metamorfose ook electorale resultaten zal afwerpen. Misschien worden zo in deze verkiezing wel de eerste stenen gelegd voor een hecht samenwerkingsverband tussen alle progressieven in Vlaanderen, van geëngageerde militanten in de christelijke en socialistische arbeidersbeweging, over Groen!, SP.a-Rood naar een vernieuwde PVDA. Dan zullen deze verkiezingen ondanks alles toch zinvol en vruchtbaar zijn geweest. Aan jullie de keuze!

Elke Vandepierre

Het Koninkrijk België en dat van God

Hadden we als christenen aan de basis, in het vooruitzicht van de regionale en Europese verkiezingen, vanuit onze gemeenschappelijke christelijke motivatie en bevrijdingstheologische uitgangspunten, iets over de communautaire problematiek te zeggen? Uit onze gesprekken is gebleken van wel. De maanden nadien hebben we met Vlamingen en Franstaligen, en gesteund door onze achterban, de onderstaande gemeenschappelijke standpunttekst opgesteld.

Dat standpunt werd, ondertekend door 9 Vlaamse en 8 Franstalige Belgen, in een sterk verkorte vorm aan de pers aangeboden. De initiatiefgroep.

Een gemeenschappelijk standpunt van Vlaamse, Waalse en Brusselse christenen

De laatste jaren is er over de communautaire problematiek ongemeen veel inkt, beeld en woord gevloeid.

Moet België in zijn huidige vorm behouden blijven? Moeten we werken aan een nieuw België? Is een confederaal België of een opsplitsing van het land in onafhankelijke staten de oplossing? Over deze vragen spreken we ons niet uit, daar ligt niet onze eerste bekommernis. Als christenen aan de basis, of we nu Vlaming, Waal of Brusselaar zijn, bestaat onze eerste prioriteit ervoor te zorgen dat armen en verdrukten beter aan hun trekken komen. Zowel aan de andere kant van de wereld als in eigen land. Het is met dat criterium dat we bestaande situaties en voorgestelde hervormingen willen beoordelen. Bevrijdingstheologisch uitgedrukt gaat het ons om de 'optie voor de armen' en 'de keuze voor het leven'. In de bevrijdingstheologie staat 'leven' tegenover 'dood': volheid van leven tegenover wat het leven beknot of tot 'geen leven' maakt. Tegenover een neoliberale economische globalisering die een dodende kapitalistische logica tot in de verste uithoeken van de wereld uitdraagt en alle domeinen van het leven aantast, willen we een globalisering van gerechtigheid, liefde en leven stellen. Tegenover het ideaal van 'deze wereld' waarin elk individu, elk bedrijf, elke natie zijn winst zo hoog mogelijk wil optrekken om de concurrenten te verslaan, stellen wij het ideaal dat in de Bijbel aangeduid wordt met het 'Koninkrijk Gods' van gerechtigheid, delen en solidariteit. Om uit te maken wat dit in verband met het communautaire concreet betekent, moeten we verder kijken dan slogans, heersende opinies en fraaie voorstellingen. Om hervormingsvoorstellen te beoordelen moeten we ze eerst analyseren en in hun context plaatsen. De Belgische communautaire kwestie is complex, we kunnen hier dus onmogelijk volledig zijn. Noodgedwongen beperken we ons hier tot een paar hoofdlijnen. We vertrekken hierbij van een politieke, culturele en economische analyse.

Democratie in gevaar (politieke analyse)

Na de parlementsverkiezingen van juni 2007, kon er geen federale regering gevormd worden. De opeenvolgende mislukkingen brachten een leemte in onze federale staatsstructuur aan het licht. De in het parlement vertegenwoordigde partijen zijn alle op regionale - of gemeenschapsbasis gestructureerd. En toch schuiven ze programmapunten naar voor die niet onder de eigen regionale bevoegdheid of die van de gemeenschap ressorteren maar onder die van de federatie. Zo stemde het Vlaamse Parlement in 1999 vrijwel unaniem vijf resoluties die tot de federale bevoegdheid behoren. En het CD&V/N-VA-kartel belooft aan zijn kiezers een grondige staatshervorming. Vermits die resoluties en programmapunten op het hele rijk betrekking hebben, konden deze beloftes niet gerealiseerd worden zonder medewerking van de Franstalige partijen. Maar deze laatste waren geen vragende partij en hun kiezers hadden zich ook niet over de Vlaamse eisen kunnen uitspreken.

Het gevolg is bekend. De regeringsvorming sleepte, van crisis tot crisis, maanden aan en deed uiteindelijk het CD&V/N-VA-kartel barsten. Vandaag, in de aanloop naar de regionale en Europese verkiezingen van juni, heerst daar in een groot deel van de CD&V-achterban ongenoegen over. "De partij heeft geen woord gehouden", wordt daar gezegd: "Op het vlak



van de zo prioritair geachte staatshervorming werd niets gerealiseerd! ". Maar waar ligt de oorzaak van het falen? Bij het feit dat de partij gedane beloften niet heeft gehouden? Of bij het feit dat de partij onhoudbare beloften heeft gedaan?

Dat alles heeft de apathie tegenover en de afkeer van het politiek bedrijf alleen maar gevoed, hetgeen een gevaar voor de democratie inhoudt. In elk van de landsdelen gaat de indruk overheersen dat politici hun kostbare tijd aan communautair gehakketak verspelen en zich niet inlaten met de echte bekommernissen van de mensen. En die zijn in alle landsdelen wél gelijklopend.

Benaderingspatronen (culturele analyse)

Zo de bekommernissen met betrekking tot het dagdagelijkse leven in de verschillende landsdelen gelijklopend zijn, kan dit niet gezegd worden van het identiteitsgevoel. Hier zit een lange geschiedenis achter. In het noorden van het land beschouwt de bevolking zich veelal in de eerste plaats als 'Vlaams'. In het centrum en het zuiden van het land wordt men heen en weer getrokken tussen de Belgische identiteit, het behoren tot de Franstalige of Duitstalige gemeenschap en ook een Waals bewustzijn. In de grensgebieden tussen de gewesten spitst de twist zich toe op de uitbreiding van Brussel, de benoeming van de burgemeesters, de taalfaciliteiten, enz...

We stellen ook vast dat Franstalige en Nederlandstalige media bijzonder weinig over de andere gemeenschap berichten.

We kunnen hier niet ingaan op ieder punt van het steeds opnieuw opdoemend krakeel. Alleen stellen we vast dat zowel langs Vlaamse als langs Franstalige kant steeds dezelfde argumentatiepatronen optreden.

De dominante strekking in de Vlaamse argumentatie met betrekking tot het communautaire vertrekt vanuit een territorialiteitsbeginsel. De taalgrens, vastgelegd sinds 1962, wordt daarbij als een equivalent van een staatsgrens beschouwd. Iedereen mag op 'Vlaams grondgebied' komen wonen, maar moet zich aanpassen aan de taal en de cultuur van het land. Dat principe van de grond blijft ook gelden wanneer de meerderheid van de plaatselijke bevolking feitelijk anderstalig (meestal Franstalig) is geworden. Het is niet omdat de meerderheid nu Frans spreekt dat de officiële taal (in administratie, gemeenteraad, enz...) niet meer het Nederlands zou zijn. Een minister van cultuur van de Franse Gemeenschap kan in die logica dan ook geen enkele bevoegdheid uitoefenen op Vlaams grondgebied, zelfs geen inspectie sturen naar de Franstalige scholen die er gevestigd zijn. Faciliteiten voor anderstaligen worden er ten hoogste getolereerd en moeten dan ook uitdovend zijn.

Deze defensieve houding kan begrepen worden vanuit de feitelijke geschiedenis en geografische ligging van België. Het heeft lang geduurd alvorens het Nederlands in België hetzelfde statuut kreeg als het Frans. Daar is strijd voor geleverd, strijd die ook om sociale rechten ging. Maar dat lost het gegeven niet op dat het Nederlands, de taal van de meerderheid der Belgen, aan de taalgrens geconfronteerd wordt met een taal en cultuur die op wereldvlak veel invloedrijker zijn. Dit levert een paradoxale situatie op waarbij beide gemeenschappen zich bedreigd voelen. Franssprekenden vrezen in het Belgische staatsverband 'geminoriseerd' te worden en willen zich -met speciale procedures- beschermen tegen de mogelijkheid dat een Vlaamse parlementaire meerderheid hen ongewenste wetten zou 'opdringen'. Anderzijds wil Vlaanderen aan zijn weke zuidflank zijn eigenheid beschermen tegenover een dominante cultuur, die zich als het ware vanuit haar culturele zwaartekracht opdringt. Vandaar de nadruk op 'grenzen'.



De argumentatie van de Franstaligen volgt een ander spoor dat zijn fundament vindt in het personaliteitsbeginsel. Als een substantieel deel of de meerderheid van de inwoners van een territoriale eenheid, in concreto een gemeente, ervoor kiest op het publieke forum de eigen taal (in concreto het Frans) te spreken, over voorzieningen in die taal te beschikken en op bestuurlijk niveau in die taal bediend te worden, dan moet dat vanuit democratisch oogpunt kunnen.

Beide beginselen, dat van het territorium en dat van de persoon, hebben hun sterke kanten. Maar als ze tot hun uiterste consequentie doorgetrokken worden, kunnen ze in mensonterende praktijken uitmonden. Zo kan het territorialiteitsprincipe uitmonden in een regelrechte of een afgezwakte vorm van bloedenbodentheorie die aanleiding geeft tot (een vorm van) racisme en uitsluiting. Het personaliteitsprincipe, van zijn kant, kan gemakkelijk het euvel gaan vertonen van ongebonden vrijheid en individualisme. Iedereen heeft de vrijheid te doen en laten wat hij of zij wil, zolang hij of zij geen geweld gebruikt om iemands persoonlijke eigendom aan te tasten. Eigenbelang gaat domineren over gemeenschapsbelang. Liberalen vinden dat positief want volgens hun ideologie zorgt de 'onzichtbare hand' ervoor dat het gemeenschappelijk belang tot stand komt als ieder zijn eigen belang nastreeft. Is het toeval dat liberale MR in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde de grootste partij (22,73% bij de federale verkiezingen in 2007) is?

Als beide partijen -Vlamingen en Franstaligen- onverkort aan bovenstaande uitgangspunten vasthouden, kan men nooit tot een bevredigende institutionele regeling komen over de communautaire twistpunten. Alleen de weg van een combinatie van het beste uit bovengenoemde beginselen, een compromis waarbij beide partijen op hun uitgangspunten inleveren, biedt uitkomst. Maar ook dat compromis moet, wat ons betreft, getoetst worden aan bovengenoemde criteria van gerechtigheid, delen en solidariteit.

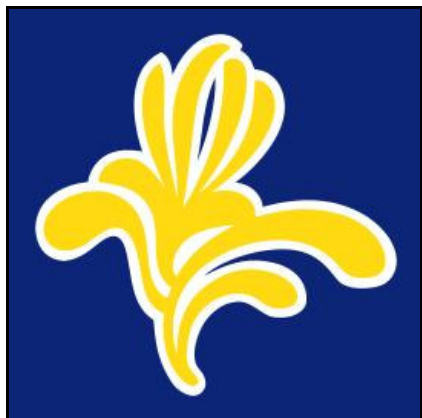
Compromissen en institutionele regelingen zijn nodig, maar zullen in de praktijk nooit bevredigend werken als zij niet gedragen worden door menselijke deugden en waarden als openheid, respect voor de andere en verantwoordelijkheid. Dat houdt bijvoorbeeld in dat men de taal van de andere leert. Bovengenoemde waarden zijn des te meer van belang nu we onder invloed van globaliseringsprocessen en Europese integratie toegroeien naar een multiculturele maatschappij. Begrippen als 'identiteit' en culturele 'roots' komen zo in een ander daglicht te staan. Zoals de Libanese schrijver Amin Maalouf (1) stelt, worden we niet meer alleen bepaald door een erfenis die afkomstig is van onze voorouders, van de traditie van ons volk en onze religieuze gemeenschap. Naast deze 'verticale' erfenis uit het verleden, heb je nog wat Maalouf de 'horizontale' erfenis noemt. "Europa zal, als geheel, zijn identiteit moeten zien als de som van al zijn linguïstische, religieuze en andere achtergronden. Werken aan Europa is werken aan een nieuwe visie op identiteit, voor het continent zelf, voor alle Europese staten en ook een beetje voor de rest van de wereld" (A. Maalouf: Moorddadige identiteiten, p. 203).

Het komt er eigenlijk op aan als het ware 'nieuwe mensen' te worden. Johannes spreekt in zijn evangelie over 'opnieuw geboren worden' (Joh. 3,3). Dat is het tegenovergestelde als zich verkrampt of zelfgenoegzaam op zijn eigen Vlaamse of Waalse identiteit terugplooiën. Daardoor ga je in tegen de dynamiek van de geschiedenis en de positieve mogelijkheden die Europese eenmaking kan inhouden. De groeiende islamofobie (2) is een symptoom van die identitaire terugplooiing.

Wijst het toegenomen splitsingsdiscours in dezelfde richting? Het uitgesproken separatisme heeft in alle geval in Vlaanderen veel veld gewonnen. Maar ook in Wallonië is die strekking niet onbestaande. In linkse vakbondskringen kiest men al eens voor een zelfstandig Wallonië omwille van een afwijzing van een 'Rechts Vlaanderen'. Paradoxaal worden hierdoor objectief

(1) Maalouf 'Identités meurtrières', Moorddadige identiteiten.

(2) Zie o.m. 'Islamofobie groeit In Vlaanderen', De Standaard 26.01.09.



de separatistische rechts-maatschappelijke tendensen in Vlaanderen versterkt.

Brussel is dan weer een ander verhaal. De sociologische samenstelling van de bevolking geeft er veel minder aanleiding tot identitaire terugplooiing. De stad heeft al veel weg van een kosmopolitische smeltkroes. Voorbeelden uit andere landen geven aan dat uit zulke culturele mix een nieuwe identiteit en een onvermoede rijkdom te voorschijn kunnen treden.

Aan degenen die zich op het argument 'grondgebied' beroepen, van christelijke huize afkomstig zijn of tot een partij behoren die met een C begint, geven we nog graag volgende Bijbelse bedenking mee. 'Volk', 'Thora' en 'land' horen in de Bijbel onverbrekkelijk bij elkaar. Het land is in de Bijbel van God, maar wordt aan het volk gegeven om er 'Thora' te doen (Dt. 21,1; Dt. 24,4, Joz. 22,19 e.a.). Dat wil zeggen gerechtigheid doen en ruimte bieden aan wie er geen heeft, symbolisch samengevat in "de vreemdeling, de weduwe en de wees". Zo dit niet gebeurt vervalt het recht op het land en verliest het volk zijn eigenheid en zijn band met de god, wiens Naam "bevrijding" is. In Bijbels perspectief betekent zijn land beschermen dan ook in de eerste plaats het openstellen meer dan het begrenzen⁽³⁾. Concreet betekent het dat het institutionele compromis waar we het straks over hadden, ook ruimte zal moeten bieden aan mensen die in hun land van oorsprong omwille van sociale en politieke omstandigheden uit de boot gevallen zijn en hier een beter leven zoeken: migranten, vluchtelingen, sans papiers, en andere...

Staatshervorming en neoliberal sociaal-economisch programma staan niet los van elkaar (economische analyse)

Hoewel het om federale materie gaat, zal bij de aanstaande regionale verkiezingen de kwestie van de staatshervorming niet afwezig blijven. De impasse binnen de federale regering over de kwestie van de staatshervorming heeft tot het besluit geleid de communautaire onderhandelingen dan maar van gemeenschap tot gemeenschap te voeren. Indien deze beslissing doorgang vindt en het zwaartepunt naar de gemeenschappen wordt verlegd, verandert België fundamenteel van karakter. De federale staat beslist niet langer wat naar de gewesten en gemeenschappen mag doorgeschoven worden, maar deze laatste beslissen wat ze nog samen willen doen en hoeveel middelen ze daarvoor willen uittrekken. De separatistische partijen en de nationalistische krachten in de grote traditionele partijen uit het noorden spreken vandaag openlijk over hun confederale doelstellingen. Maar ook langs Franstalige kant berusten steeds meer politici in dat zogenaamde confederale model, al onderschrijven ze de noodzaak van de interpersoonlijke solidariteit. Ook Vlaamse partijen en onderhandelaars in het gesprek van gemeenschap tot gemeenschap stellen dat zij de interpersoonlijke solidariteit willen behouden. Maar tegelijkertijd stelt de CD&V voor de gewesten 80% van de inkomsten van de personenbelasting te geven. Vlaanderen zal dan als rijkste gewest meer belastingen innen dan Wallonië, en voor Wallonië en Brussel betekent het voorstel een ernstige beperking van hun middelen. De CD&V wil dan nog wel solidair zijn met de armere gewesten, maar Vlaanderen zal dan eigenmachtig uitmaken hoe groot die solidariteit zal zijn en hoe lang ze zal duren. De structurele verankering van de intergewestelijke solidariteit wordt aldus afgebroken en gedegradeerd tot een soort caritas. Een relatie van afhankelijkheid van de zwakke tegenover de sterke komt in de plaats van delen en solidariteit. Vanuit onze evangelische toetssteen kunnen we dat moeilijk als een stap vooruit beschouwen.

Ook via de sociale zekerheid dreigt solidariteit vervangen te worden door concurrentie. Het breekijzer hiervoor is de regionalisering van het arbeidsmarktbeleid. Deze eis is de absolute prioriteit van de Vlaamse werkgeversorganisaties Voka, Unizo en VKW. Die willen de beperking in tijd van de werkloosheidsuitkeringen, de verhoging van de (brug)pensioenleeftijd, de

(3) Voor een verdere uitwerking van dit thema, zie:

Paul De Witte: Thora, land en volk. Bijbelse reflecties bij het gewelddadig optreden van de staat Israël. In {KENTERINGen] digit, 2de jrg. nr. 2 (april 2009). www.abelweb.be.

Mouchir Basile Aoun: L'humain authentique. Terre promise de Dieu. <http://www.paves-reseau.be/revue.php?id=635>.

Een résumé door Philippe Liesse vindt men, onder de titel 'Terre Promise!' in. Revue Commune du réseau PAVES, (mars 2009).

veralgemening van de overuren, meer flexibiliteit en de veralgemening van het interimwerk. Deze eisen werden overigens ook door het UWE (Union Walonne des Entreprises) en BECI (Brussels Entreprises Commerce and Industry) onderschreven in een 'solidariteitspact'. What's in a name? Wanneer het woord 'solidariteit' valt moet je je altijd afvragen: 'solidariteit met wie?', 'solidariteit waartoe?' Het betreft hier geen solidariteit met de werknemers. Voka noemt het zelf een 'historisch solidariteitspact tussen werkgevers' (4). Op het eerste zicht leek dit pact over de communautaire scheidslijnen heen, een doorbraak in de communautaire impasse waarmee de regeringsvorming worstelde. Als het nu niet over BHV, burgemeesters, corridors en zo meer gaat, maar over grondlijnen van een neoliberale politiek lijkt een overeenkomst geen onoverkomelijke hindernissen op te leveren. Vlaamse, Waalse of Brusselse werkgevers denken immers op dezelfde manier. Het sociaal-economisch luik van het regeringsprogramma Letermé I was trouwens redelijk vroeg klaar en komt op de essentiële punten overeen met dat solidariteitspact van de Belgische ondernemingen.



Het pact werd door tal van personaliteiten met enthousiasme begroet. Zo ook door Vlaams minister-president Kris Peeters. "In het solidariteitspact worden ook elementen van staats-hervorming vermeld; ", zei hij: "belangrijk lijken me de financiële responsabilisering van de regio's voor het door hen gevoerde arbeidsmarktbeleid. Alleen als de regio's beloofd worden voor het resultaat van het beleid dat ze zelf voeren zal er een doorbraak gerealiseerd worden in het sociaaleconomisch beleid" (5).

Wordt hier niet in verdoken termen een andere solidariteit aangevallen, die tussen de personen ongeacht de Belgische regio waar ze wonen? En in dit verband komen dan onvermijdelijk de beruchte 'transfers' tussen de regio's op de proppen. Financiële responsabilisering kan ook betekenen dat elke regio haar eigen boontjes zal moeten doppen en voor de financiering van haar eigen socialezekerheidsuitgaven zal moeten instaan. Er gaan immers reeds langer stemmen op om de Sociale Zekerheid te splitsen. En is de regionalisering van het arbeidsmarktbeleid geen eerste stap in die richting? Volgens Bea Cantillon en Veerle De Maesschalck van het Centrum voor Sociaal Beleid (Universiteit Antwerpen) zou dat de ongelijkheid tussen personen in België beduidend doen toenemen. "In Wallonië zou het gemiddeld beschikbaar gezinsinkomen verminderen met 4%, terwijl het in Vlaanderen zou toenemen met 7%. Deze verandering in het gezinsinkomen zou in Wallonië leiden tot een stijging van het armoedepercentage van 13% naar 18%. Ook de inkomensongelijkheid zou toenemen, niet enkel in Wallonië maar ook in Vlaanderen" (6).

In heel de geschiedenis van de Belgische arbeidersbeweging vormde solidariteit zowel een uitgangspunt als een doelstelling. **Uitgangspunt** omdat zonder solidariteit de leef- en arbeidsomstandigheden van de werkende bevolking en hun families nooit het huidige welvaartsniveau zouden bereikt hebben. Maar ook **doelstelling**, omdat wat wij voor onszelf bereikt hebben, wij ook voor alle andere mensen van deze wereldbol wensen. In een globaliserende wereld nemen delen en solidariteit immers planetaire dimensies aan. 'Internationale solidariteit' is een inzicht dat al heel lang tot het erfgoed van de arbeidersbeweging behoort. In die traditie is het ondenkbaar dat een deel van de bevolking een politieke structuur zou nastreven waarbij een bevolkingsdeel op kap van een ander deel zijn situatie zou verbeteren. Ook in de Bijbel wordt beroep gedaan op de geschiedenis van het volk om naar de toekomst te kijken en richtlijnen voor het heden uit te zetten. Zo lezen we in Exodus 23,9: "Vreemdelingen mag je niet uitbuiten. Jullie weten immers hoe het voelt om vreemdeling te zijn, omdat jullie zelf vreemdelingen zijn geweest in Egypte". Naar onze tijd en ons land toe zouden we dat kunnen parafraseren als: "Je mag je situatie niet verbeteren ten koste van de verslechtering van de situatie van de andere. Jullie weten immers hoe het moet voelen als anderen hun situatie verbeteren ten koste van de jouwe" of positief uitgedrukt "je mag niet alleen voor jezelf de situatie verbete-

(4) www.voka.be.

(5) *ibidem*.

(6) Bea Cantillon en Veerle De Maesschalck, Sociale zekerheid, transfers en federalisme in België, p. 142. in Bea Cantillon en Veerle De Maesschalck (red.), Gedachten over sociaal federalisme. Réflexions sur le fédéralisme social, Acco, Leuven, 2008.

ren, wees solidair met de anderen, omdat jullie weten wat je samen door solidaire strijd hebt bereikt ”

De eis tot meer autonomie op sociaal en fiscaal vlak wordt, zegt men, vereist om 'beter bestuur' mogelijk te maken, een bestuur dat meer aangepast is aan de realiteiten van elke regio. Maar deze verantwoording verbergt een andere motivatie: het Vlaamse patronaat wil sneller vooruit, en daarom wil het zich ontdoen van wat het als remmende factoren beschouwt. Een eensgezinde arbeidersbeweging over de grenzen van de regio's heen, biedt immers een sterker weerwerk tegen de asociale maatregelen die het patronaat wil nemen om de arbeidskost te verlagen en de winsten te verhogen. Zo komen de Belgische regio's onderling in de spiraal van fiscale en sociale concurrentie terecht waarvan de werknemers en uitkeringsgerechtigden het slachtoffer worden.

Deze patronale logica is niet nieuw. Ze behoort tot de kapitalistische logica van de internationale concurrentie tussen staten. In onze context van economische globalisering (en crisis) probeert iedere staat zo gunstig mogelijke voorwaarden voor het kapitaal te creëren. Deze logica, die op wereldschaal langs de ene zijde armoede en langs de andere rijkdom creëert, wordt nu tot in eigen land doorgetrokken. Ondanks de plechtige beloften de interpersoonlijke solidariteit op Belgisch vlak te blijven bewaren, wordt de structurele verankering ervan ontmanteld. Liberalen zullen dat als een vooruitgang beschouwen, christenen zullen dat als een verlies beschouwen. Sociale zekerheid en intergewestelijke solidariteit zijn immers een brok gerealiseerd socialisme, een stap op weg naar het Koninkrijk van God.

Als Vlaamse, Waalse of Brusselse christenen kunnen we daarom volmondig de petitie 'Red de Solidariteit' onderschrijven. We willen niet dat er nieuwe muren worden opgetrokken tussen mensen, tussen regio's en tussen landen. We willen niet dat het solidariteitsbeginsel wordt vervangen door wedijver en egoïsme.

We willen voor iedereen een behoorlijk loon voor hetzelfde werk, ongeacht de taal die we spreken. We willen dat alle landgenoten hetzelfde recht hebben op gezonde, veilige leef- en arbeidsomstandigheden, waar we ook werken. We willen dat iedereen die zijn job verliest, recht heeft op dezelfde bijstand en hulp, ongeacht de streek waarin we wonen. We willen dat elk kind in het land dezelfde kansen krijgt, ongeacht de regio waarin het is geboren. We willen een gelijkwaardige gezondheidszorg en een fatsoenlijk pensioen voor alle ouderen, ongeacht of ze in Brussel, Vlaanderen of Wallonië leven. Kortom, we willen solidariteit. We willen voor Walen, Vlamingen, Brusselaars en alle wereldbewoners een menswaardig leven. Zo gaan we op weg naar het 'Koninkrijk van God'.

Ondertekenaars:

Ignace Berten (théologien dominicain), Jean-Claude Brau (aumônier du MOC), Édouard Brion (du Mouvement Chrétien pour la Paix), Ward Ceysens (pastor KWB), Pierre Collet (secrétaire du réseau PAVÉS), René Dardenne (de SONALUX), Paul De Witte (voorzitter basisbeweging), François Houtart (CETRI), Jaak Kerkhofs (coördinator Vlaamse Priester Arbeiders), Jozef Mampuys (Christenen voor het Socialisme), Pierre Mayence (prêtre), Jan Soetewey (Christenen voor het Socialisme), Pros Vandebroek (directeur secundair onderwijs), Elke Vandepierre (coördinator Motief vzw), Gisèle Vandercammen (de la coordination des Communautés de Base), Jean-Paul Vermassen (nationaal pastor ACW), Remi Verwimp (coördinator Werkplaats Theologie en Maatschappij)



Geest-rijke of geest-arme verkiezingen

Een reflectie vanuit Pinksteren

Flarden uit ons collectief kerkelijk geheugen...



Stel, we doen een enquête. Rekening houdend met de kunst van de statistieke wetenschappen stellen we aan een representatief aantal volwassenen volgende vraag: “Waaraan denk je spontaan bij het woord Pinksteren?” Je zou de vraag ook anders kunnen stellen: “Ken jij nog het verhaal van Pinksteren? En zo ja, wat herinner jij je dan nu nog van dit verhaal?”

Ook al besef ik dat de lezer van Kenteringen niet behoort tot de categorie der representatieve Vlaamse volwassenen, toch zou ik deze vragen hypothetisch ook aan jou, lezer van Kenteringen, willen voorleggen. Gemakkelijkheidshalve combineer ik de twee vragen: waaraan denk jij spontaan als je je het verhaal van Pinksteren voor de geest probeert te halen? Mag ik vragen om nu gewoon deze test te doen en de vraag te beantwoorden?

Ik kan niet in een glazen bol kijken en ben onvoldoende op de hoogte van het exegetisch en theologisch gehalte van de lezer van Kenteringen. Ik tast dus wetenschappelijk in het duister. Toch doe ik een poging om mijn vermoeden te verwoorden. Waaraan denken mensen spontaan bij “Pinksteren”? Ik zet enkele van mijn vermoedens op een rijtje. Vurige tongen, die op de hoofden van de aanwezigen neerdalen? Een groot gedruis?

Toch vermoed ik dat de meeste mensen spontaan denken aan een ongelooflijk spektakelrijk talenmirakel. De duizenden mensen die daar stonden te luisteren en die vanuit heel wat streken van de toen bekende wereld afkomstig waren, hoorden die ‘ simpele ’ lieden spreken in hun eigen taal.

En dat in een tijd waarin nog geen sprake was van Lernout & Hauspie en hun spraaktechnologische wondermiddelen.

Ik persoonlijk herinner mij nog levendig een discussie van heel hoog exegetisch niveau over de vraag of het mirakel van Pinksteren moest gesitueerd worden in de omgeving van de spraak of in die van het gehoor. Misschien behoeft deze vraag toch enige verduidelijking voor de vele geseculariseerde lezers van dit blad. Is het wonder -of beter: mirakel- van Pinksteren een gevolg van een directe goddelijke ingreep in het spreekorgaan van de apostelen waardoor er zich tijdens het spreken een soort van simultaanvertaling heeft voorgedaan? Of heeft goddelijke geest zich op de eerste plaats gericht op de duizenden gehoororganen van het door het gedruis heel talrijk opgekomen publiek, waardoor al die mensen toch verstonden wat er werd gezegd?

Enkele 'ernstige' bedenkingen bij deze flarden

De aandachtige lezer zal wellicht al door hebben dat ik nogal karikaturaal te werk ben gegaan. Alhoewel. Een karikatuur is altijd een bewuste uitvergroting (en dus ook een vertekening) van een bestaande werkelijkheid. Met dit laatste wil ik stellen dat letterlijke lezingen nog steeds niet verdwenen zijn. Integendeel zelfs. En daarmee wil ik zeggen dat de werkelijkheid van een dergelijke fundamentalistische lezing, en zeker de maatschappelijke en kerkelijke gevolgen ervan, vaak erger zijn dan de fictie van de hierboven beschreven karikatuur.

Maar de belangrijkste vraag die moet worden gesteld is: hoe kunnen we ons bevrijden uit deze gangbare leeswijze en hoe kunnen we van daaruit komen tot een actuele bevrijdende lezing van

deze oude tekst, die tegelijk ook kan leiden tot een even bevrijdende praktijk?

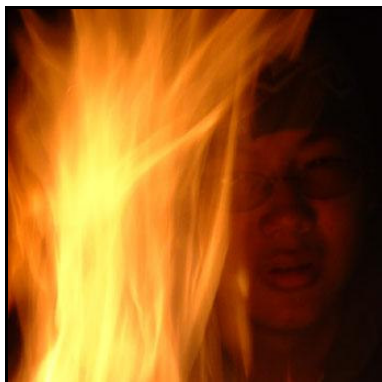
Naar mijn bescheiden aanvoelen zijn er maar twee wegen om dit doel te bereiken.

Op de eerste plaats krijgen we maar toegang tot deze tekst, wanneer we hem niet gaan lezen als een 'christelijk-kerkelijke', maar als een door en door joodse tekst. Enkel deze 'joodse' lezing kan ons behoeden voor een te snelle dogmatische interpretatie, die maakt dat we niet meer horen wat er te horen valt.

En op de tweede plaats een contextuele lezing van het verhaal, die ons verrassenderwijze in staat kan stellen om te leren zien hoe deze oude tekst misschien wel een bevrijdend licht kan werpen op onze actualiteit, bijvoorbeeld op die van de nakende Europese en regionale verkiezingen.

Wat valt er te lezen en te horen in Handelingen 2,1-11? (1)

Om te weten waarover het echt gaat, is het nodig om de tekst van het verhaal van Pinksteren, zoals opgetekend in het tweede hoofdstuk van de 'Handelingen van de Apostelen' hieronder af te drukken. Om de lezer wat te helpen, zet ik bewust enkele centrale woorden in het vet.



1 Als de **vijftig dagen waren vervuld**, zijn **allen samen op diezelfde plek**.

2 Het geschiedt plots uit de hemel:

geraas als van een **geweldige geestesadem die komt**,

en vol daarvan wordt heel het huis waar zij zijn gezeten.

3 Er laten zich aan hen zien: tongen -die zich verdelen- als van vuur;
het zet zich neer **op ieder van hen**.

4 Zij allen worden allen vervuld van heilige geestesadem,
en beginnen te **spreken met andere tongen**
zoals de geestesadem hen uit te spreken geeft.

5 Nu zijn daar "**Joudaioi**" (te vertalen als Joden of Judeeërs)
elders woonachtig, maar **op Jeruzalem gericht** -
godvrezende mannen afkomstig uit elk volk van die er onder de hemel zijn.

6 Als die stem geschiedt, komt de menigte samen, en **wordt door elkaar geschud**,
want ieder hoort hen spreken in de eigen taal.

7 Ze hebben versteld gestaan en hebben verwonderd gezegd:
zie, zijn zij die daar spreken niet allemaal **Galileeërs**?

8 En wij, hoe horen wij, iedereen, in de eigen taal waarin wij zijn verwekt:

9 Parten, Meden en Elamieten,

en zij die woonachtig zijn in Mesopotamië,

in Judea en Kappadocië

in Pontus en Asia,

10 in Frygië en Pamfylie,

in Egypte en de delen van Lybië dat bij Cyrene ligt,

en de Romeinen die hier verblijven;

11 geboren Joden en nieuwkomers (proselyten),

Kretenzers en Arabieren,

hoe horen wij hen in onze tongen uitspreken

de grote daden van God!

12 Allen stonden versteld; in grote verlegenheid

heeft de een tot de ander gezegd: wat wil dit zijn?

13 Maar schertsend hebben anderen gezegd: die zijn volgegoten met zoete wijn!

(1) De vertaling is genomen uit de Naardense Bijbel en de werkvertaling van Gerhard Jankowski (Texte und Kontexte, nr 91/92, 2001, p. 43-44).

Enkele fragmenten die onze aandacht vragen

Het is niet de bedoeling deze zeer bekende maar wellicht weinig gekende tekst exegetisch uit de doeken te doen. Wel wil ik de aandacht vestigen op enkele 'joodse' elementen, die de tekst begrijpelijk en inleefbaar kunnen maken. Laat ik beginnen met de beginwoorden het verhaal:

als de vijftig dagen waren vervuld... ”



In de meeste Nederlandse vertalingen staat er “op de dag van Pinksteren”. En hiermee is de pointe van de tekst reeds van bij het begin weg vertaald en onzichtbaar gemaakt. Want wie van ons hoort nog in het woord Pinksteren een verwijzing naar het getal vijftig? Dit getal is nochtans uiterst belangrijk voor het verstaan van de tekst, omdat het verwijst naar een feest dat ook in TeNaCh (joodse naam voor Oud Testament) op de vijftigste dag wordt gesitueerd: namelijk Sjawoeot of het wekenfeest (2). Vanaf Pasen (feest van de bevrijding uit de slavernij) wordt geteld: 7 maal 7 weken en de volgende dag -de vijftigste dus- is er de grote Sabbat van de vijftigste dag. Dit feest wordt gevierd wanneer het volk het beloofde land is binnengegaan en de eerste oogst heeft binnengehaald. In de symbolische orde viert het volk, dat op Pasen de bevrijding uit het slavenhuis Egypte gedenkt, op de vijftigste dag het feest van de vruchten van die bevrijding. Want bevrijding hangt in de lucht wanneer deze geen voeten in de aarde krijgt. En dat gebeurt wanneer *concrete mensen* in hun *concrete politieke praktijk* materieel gestalte geven aan die bevrijding op een *concrete plek* ergens op aarde. De bevrijding uit het slavenhuis komt pas tot zijn bestemming wanneer mensen gestalte geven aan de 10 woorden van bevrijding die door de ENE via de mond van Mozes tot het volk werden gericht.

Het verhaal van Pinksteren in de Handelingen wil niets anders dan deze werkelijkheid oproepen, en dit vanuit de vraag: hoe vertalen we de misschien wel al te mooi klinkende woorden over “de opstanding van Jezus” naar een praktijk die ook vruchten draagt in de weerbarstige werkelijkheid van de geschiedenis waaraan we allen deelgenoot zijn?

Vijftig dagen -en dat betekent een heel lange tijd, zeker wanneer we weten dat het bijbels getal 40 slaat op een heel mensenleven- hebben we nodig om met deze vragen rond te komen, want de werkelijkheid blijft generatie na generatie altijd even weerbarstig. Vijftig dagen betekent dan: we zullen met die zoektocht nooit klaar zijn. En dit fundamenteel gegeven is de gerechtvaardigde uitdaging om deze woorden vandaag binnen onze werkelijkheid te actualiseren.

...zijn allen samen op diezelfde plek

Ze zijn er allemaal, en dat betekent niet zomaar iedereen in het algemeen, maar specifiek “héél Israël”. De verteller heeft er bijna de helft van het eerste hoofdstuk van Handelingen voor uitgetrokken (1,15-26) om Israël weer volkomen te maken: het getal van de 11 overgebleven leerlingen na het vertrek van Judas Iskariot moet opnieuw vol gemaakt worden: 11 moet dus 12 worden, want anders kan het verhaal niet verder. Pas wanneer ze allemaal samen zijn, die herstelde 12 stammen van Israël, kan de bevrijding vruchten dragen.

... geweldige adem, tongen van vuur, geestesadem op ieder van hen

Deze beeldspraak, waarin eerst het horen en dan het zien worden aangesproken, herinnert aan de talloze beelden uit TeNaCh, waarmee de bevrijding uit de slavernij van Egypte mythisch verhalend werd beschreven: ze horen een geweldige Roeach (adem, wind, geest) en ze zien tongen, als van vuur. De beelden suggereren: ook vandaag is een nieuwe bevrijding uit de overmacht van de huidige onderdrukker Rome in het verschiets. De ooit begonnen bevrijding uit alle onderdrukking gaat verder, want de Naam van de ENE is: “Ik zal er zijn”. (3)

Het gaat hier dus niet over een miraculeus goddelijk ingrijpen noch over een of andere religieuze geestvervoerende happening. Het gaat -voor iemand die een beetje vertrouwd is met de bijbelse taal- gewoon om verstaanbare beeldspraak waarin de werkelijke geschiedenis wordt geëvo-

(2) Leviticus 23,15-22.

(3) Onder andere: Exodus 14,21; Deuteronomium 4,35-36; Jesaja 11,15-16 en 42,5-9.

ceerd: een geschiedenis van mensen die aan het eind van hun krachten en hun hoop zijn en toch een nieuwe weg krijgen aangezegd. Heel Israël, daar samen op die plek, hoort het bevrijdende woord. En vanuit dat woord zien ze tongen van vuur: want wat ze hebben gehoord, daarover moet ook luid "in tongen" worden gesproken, zodat allen het horen.

...het zette zich neer op ieder van hen en allen werden vervuld...

De nadruk valt op twee werkelijkheden: "ieder van hen" en "allen". Dit zijn uiterst antihiërarchische woorden, die stellen dat ieder van hen door de geest werd vervuld. Niet enkele geprivilegieerden (bijvoorbeeld de gezagsdragers), ook niet een anonieme massa, maar "ieder van hen". Dat is echt bijbelse taal in het kwadraat: ieder mens wordt bij name genoemd, aangesproken en vervuld van de geest van de ENE, zodat allen "begonnen te spreken *met andere tongen in profetische taal*". Profetische taal is taal die in staat is om dwars doorheen de vaak brutale werkelijkheid te kijken en deze te ontmaskeren als onderdrukking.



...de menigte komt samen en wordt door elkaar geschud, want ieder hoort hen spreken in de eigen taal. Ze staan versteld en vragen zich af: zie, zijn zij die daar spreken niet allemaal Galileeërs? En wij, hoe horen wij, iedereen, in de eigen taal waarin wij zijn verwekt?

Nadat in Handelingen 1,4 aan de apostelen is gezegd "niet van Jeruzalem te scheiden" (4) valt hier in vers 5 opnieuw de naam van deze theologisch bijzondere stad.

En in die stad zijn "godvrezende" Joudaïoi. Deze godvrezenden zijn mensen die zich met lichaam en ziel gewijd hebben aan Israël en die zeer goed thuis zijn in de Thora die ze zo nauwgezet mogelijk trachten te onderhouden. En ook, ze voelen zich thuis in de taal van de Thora, het Hebreeuws.

Zulke Judeeërs (of Joden) worden dus bedoeld. Ze komen uit "alle volkeren die onder de hemel zijn". Lukas beschrijft hier waarschijnlijk de praktijk van de joodse diaspora (5), namelijk de trek van pelgrims uit alle landen van de diaspora naar Jeruzalem, om daar aan de grote feesten deel te nemen.

Maar tegelijk beschrijft Lukas hiermee ook de situatie binnen het jodendom van zijn tijd (6): de Judeeërs waren, tot welk volk onder de hemel zij ook behoorden, op Jeruzalem afgestemd. Vanuit de hen bedreigende volkerenwereld, die met behulp van de Romeinse legioenen een einde heeft gemaakt aan hun centrum, blijven ze toch 'inhoudelijk en spiritueel' gericht op het verwoeste Jeruzalem. Zo laat deze formulering (*elders woonachtig, maar op Jeruzalem gericht*) de uitzichtloze situatie van het toenmalige jodendom zien, die daarin bestond, dat het midden in een vijandige wereld geen politiek-geestelijk centrum meer had.

In tegenstelling tot andere groepen binnen dat toenmalige jodendom was er in de opvatting en het aanvoelen van de messiaanse (vroeg christelijke) beweging een einde gekomen aan de dromen van Jeruzalem als politiek-religieus centrum, en moesten er andere wegen gezocht worden om voor Israël (en vooral voor alles waar Israël inhoudelijk voor staat, de Thora bijvoorbeeld) een nieuwe toekomst mogelijk te maken.

In ons verhaal zien we dus Judeeërs op zoek naar een nieuwe identiteit tegenover het verwoeste Jeruzalem. En het zijn déze Judeeërs die in beroering worden gebracht omdat ze hen hoorden spreken, ieder in zijn eigen taal. En ook dat is een precieze beschrijving van de toenmalige situatie. De joodse gemeenschap heeft al vóór de verwoesting van Jeruzalem de messiaanse beweging (en de Handelingen der Apostelen zijn een geschrift van deze beweging) scherp 'tegengesproken', zoals duidelijk blijkt uit de brieven van Paulus. Na de verwoesting van Jeruzalem en de tempel in het beruchte jaar 70 heeft ze dat nog scherper gedaan en zijn de conflicten nog toegenomen. De Judeeërs zijn "door elkaar geschud" vanwege de taal die ze horen. En de taal die ze horen is de taal waarin ze als Judeeërs zijn verwekt, de taal die drager is van hun

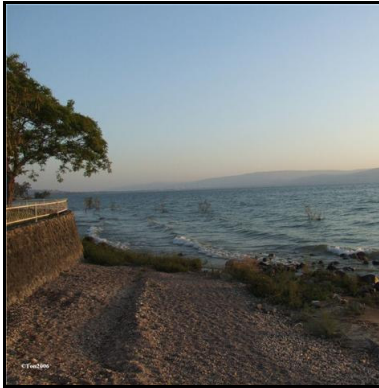
(4) Deze zin mag niet louter letterlijk en ruimtelijk worden opgevat. De leerlingen worden aangemaand zich niet spiritueel van Jeruzalem, dit betekent, van de joodse Thora los te maken. Er is hier dus geen sprake van de stichting van een kerk als nieuwe religie, die het wel zonder de joodse Thora kan stellen.

(5) Diaspora: verstrooiing van de het joodse volk over de aarde, die vooral sinds de ballingschap in Babylonië heel belangrijk is geworden.

(6) Tussen 80 en 90 na het begin van onze jaartelling

identiteit als Judeeërs, namelijk het Hebreeuws, de taal van de Thora. Ook al spreken ze in het gewone dagelijks leven de taal van hun eigen land waarin ze materieel leven.

En wat is de inhoud van wat ze zeggen? Het gaat over "de grote daden van God". Deze uitdrukking staat in heel TeNaCh voor "bevrijding uit het slavenhuis Egypte en de wonderbare door-tocht door de Rietzee" (Psalm 106,21). De "grote daden" zijn daden van bevrijding. En die staan geschreven in de Thora; en in de taal van de Thora: in het Hebreeuws. Geen "taal van de Geest" dus, geen extatisch spreken in tongen, maar, heel materieel, een zeer natuurlijk spreken in een juiste en begrijpelijke taal; maar tegelijk toch ook in een bijzondere taal, namelijk de taal van de Thora.



Meer van Galilea

Om een lang verhaal kort te maken: Judeeërs worden "door elkaar geschud" als ze horen, wie daar spreken. "Zie, zijn zij die daar spreken niet allemaal Galileeërs?" En dat kan alleen maar betekenen: Galileeërs spreken toch geen Hebreeuws?

Maar er is hier nog meer aan de hand, want Galilea geldt voor Judeeërs per definitie als een "heidens land", waar niets goeds vandaan kan komen (7). Maar anderzijds betekent Galilea nog veel meer, zeker in de ogen van Lukas en de hele messiaanse beweging. Ik zet zeer kort enkele zaken op een rijtje.

Galilea speelde in de geschiedenis van Israël een bijzondere rol, zeker in de geregeld terugkerende opstanden tegen de onderdrukkende macht van Rome.

Jezus was een Galileeër. En volgens de evangelische traditie begint het werk van de Messias in Galilea. De leerlingen zijn Galileeërs en de bevestiging (van Jezus) als Messias door Mozes en Elia vindt ook op een berg in Galilea plaats. Het openbaar worden van de Messias geschiedt voor Lukas dus in Galilea en niet in Judea en helemaal niet in Jeruzalem.

En ook moet de beweging van de zogenaamde "eerste chassidim", die volgens een aantal exegeten een grote invloed hebben gehad op Jezus van Nazaret, in Galilea worden gesitueerd. (8)

Overgang naar een mogelijke actualisering

Volgens het verhaal van Lukas hebben Galileeërs zich "mensen van het ware Israël" getoond. Het gaat de messiaanse beweging niet om eenmaal getrokken of vermeende grenzen van welke aard ook (in de Messias Jezus zijn er geen slaven meer en geen vrijen, geen joden meer en geen Grieken, geen vrouwen en geen mannen, enz...). Het gaat hen om de Messias en zijn weg, niet om een staat en niet om een centrum, waaromheen alles zich concentreert. Wat Israël heet, is méér dan een staat of het horen bij een staat. De Messias is niet gebonden aan één traditie, die men meent te bezitten. Messiaanse mensen kunnen juist "in onze taal" van Gods bevrijdingsdaden spreken. Die bevrijding geldt niet de Judeeërs alleen als was het een bezit. Die bevrijding breekt door buiten Judea, en wordt het eerst aangegrepen door Galileeërs en niet door "Judeeërs".

Door wat deze Galileeërs doen, bewijzen ze zich als ware Israëlieten, die horen bij het volk van Israëls God. Ook en juist daardoor, dat ze de taal van het volk van God spreken. En het zijn to-taal onverwachte Galileeërs, die zich geïnspireerd weten door die even totaal onverwachte (want gekruisigde en schijnbaar mislukte) Messias, die dit verkondigen. En dat brengt deze Judeeërs in grote beroering.

Vandaar de vraag: wie zijn vandaag deze Galileeërs? En wie de Judeeërs? Dat is het onderwerp van volgend actualiserend deel van deze bijdrage. Ik heb dit tweede deel bewust geschreven in een magisch-realistische stijl, die maakt dat ook andere lezingen open blijven..

(7) Johannes 1,46.

(8) Gerard F. Willems, **Jezus en de Chassidim van zijn dagen. Een godsdiensthistorische ontdekking**, Baarn 1996. Deze Chassidim mogen niet verward worden met de latere chassidische beweging, die in de 18^{de} eeuw vooral in Oost Europa zeer belangrijk is geweest. Zie hiervoor: Martin Buber: **Chassidische vertellingen**, Utrecht 2006.

Vanuit Handelingen 2 ging ik aan het dromen...

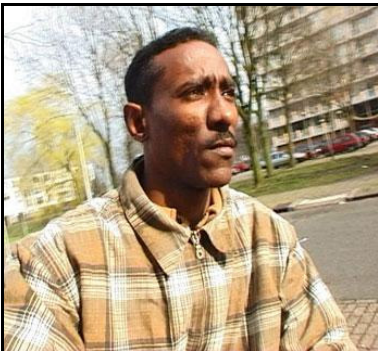
Veronderstel eens dat midden in een verkiezingsdebat op de televisie er plots een van de deelnemers aan het geanimeerd gesprek een stok in het hoederhok gooit, waardoor er een einde komt aan het gekakel. Volkomen onverwacht zegt die hooggewaardeerde politicus, schitterend redenaar en nooit te onderschatten deelnemer aan politieke debatten, dat hij niet langer een deelnemer wil zijn aan de verkiezingen. Hij stond nochtans op een verkiesbare plaats, waardoor zijn financiële toekomst voor de komende vijf jaar verzekerd was.

De andere deelnemers aan het belangrijk debat werden -dat zeiden ze tenminste- in grote beroering gebracht door deze mededeling. Want er waren er ook die in stilte hoopten voor hun partij een zetel meer in de wacht te kunnen slepen wanneer deze stemmentrekker het strijdperk zou verlaten.

Zelfs de nochtans zeer bedreven moderator wist niet meer wat zeggen en vroeg om een korte onderbreking, tijdens dewelke "Et j'entends siffler le train" van Gilbert Bécaud werd gespeeld, al was het maar om de Franssprekende landgenoten te plezieren of op het verkeerde been te zetten.

Na deze onderbreking, waardoor ook de talrijke televisiekijkers de gelegenheid hadden gekregen om nog een biertje te openen en de eigen verbijstering over het grote nieuws te communiceren met de medekijkers, van wie de meesten al geruime tijd in slaap gevallen waren, maar nu opnieuw tot grote alertheid waren bewogen, kwam de moderator weer in actie..

Hij vroeg natuurlijk niet aan de andere deelnemers aan het debat waarom zij wél verder op de kieslijst bleven staan, maar vroeg wel aan deze politicus waarom hij ermee stopte en of hij zich wel realiseerde welke mogelijke schade hij zijn partij veroorzaakte. De moderator dacht er natuurlijk niet aan om aan de andere deelnemers te vragen welke schade zij veroorzaakten voor de grote meerderheid van de kiezers door op de kieslijst te blijven staan. Alle vragen werden afgevuurd op deze ene politicus.



Moeizaam begon hij te spreken over een droom die hij enige dagen geleden had gedroomd en die hem niet meer los had gelaten.

Het moet een asielzoeker geweest zijn, die hij ontmoette in zijn droom. Een Afrikaan zo dacht hij, want het was een zwarte mens. In het begin leek die maar wat te brabbelen en hij verstond hem niet.

Hij deed dan maar beroep op een pas geboren kindje, bij wie nog maar net de navelstreng was doorgeknipt en die naakt op de buik van de moeder lag te wenen van de kou en van een onbestemde angst voor de toekomst.

Het kindje -ik vergat nog te zeggen dat het een meisje was, ongedoopt en dus nog beladen met de last van de erfzonde- verklaarde zich onmiddellijk akkoord om te tolken.

De zwarte mens vertelde een ongelooflijk verhaal, zo hoorde hij tenminste uit de mond van het vertalende kindje. Een verhaal over aids en condooms. Het babymeisje voegde er met enige humor aan toe dat zij aan het condoom was ontkomen. Maar ook over schrijnende armoede en Europese graanoverschotten die in zijn dorp gedumpt werden, waardoor zijn vader en moeder, die kleine boeren waren, hun waar niet meer aan de man konden brengen en naar de stad moesten vluchten waar ze in een township terecht kwamen. Ook vertelde hij over etnische zuiveringen.....

Het kleine tolkende meisje kon niet meer verder vertellen, zo ontsteld was ze geworden. Want ze begreep uit eigen doorleefde ervaring van een paar minuten geleden, wat het betekende om uit de veilige beschutting van een dragende en omgevende moederschoot of samenleving gestoten te worden en terecht te komen in een schijnbaar vijandige wereld. De vroedvrouw had er geen benul van waarom die kleine baby plots zo onbedaarlijk was beginnen wenen. Ik wel, althans in mijn droom.





De politicus zweeg. De moderator ook. De collega 's rond de tafel niet. Zij wilden onmiddellijk weten hoe die droom hem zo ondersteboven had gehaald en hoe het nu verder moest met zijn carrièreplanning, en ze voegden er schamper aan toe dat het toch maar een droom was geweest, die hij maar zo spoedig mogelijk moest proberen te vergeten. Maar hij kon niet vergeten, zo vertelde hij. En hij wilde ook niet langer zichzelf blijven bedriegen met de schijntaal van mooie woorden.

Hij gooide het over een andere boeg omdat hij het gevoel had dat de collega 's zijn verhaal niet ernstig namen, alleen maar omdat het geworteld was in een droom over een zwarte mens en een pas geboren baby, die toch hun taal niet konden spreken. Want zij spraken toch de taal van de cijfers, die hen werd opgelegd door de banken. Van de politieke opportuniteiten en de realistische haalbaarheden. Van het gezond verstand, wat dat dan ook mag betekenen in een ongezonde samenleving, waarin de verhoudingen zijn scheefgetrokken. Van de libertaire vrijheid, die aan sterke individuen het recht wil geven om hun zin te doen, want iedereen kan het in deze samenleving maken als hij of zij er maar voldoende inspanningen voor doet. En zo gingen de collega 's maar door met hun argumenten tegen de taal van de zwarte Afrikaan en het pasgeboren baby-meisje.

Jullie luisteren niet, zei de politicus tenslotte. Zijn ontmoediging was groot. En hij vervolgde: " We leven in een zich humaan of humanistisch noemende maatschappij. Want ook mensen die zichzelf nog gelovig noemen, kunnen we omschrijven als humanistisch bewogen. En we lijken niet in staat te luisteren naar de zwarte -of rode, gelen bruine, blanke- vluchteling zonder papieren. Maar ook niet naar het kind dat woordeloos dezelfde taal spreekt als de asielzoeker. Want elke baby is op de keper beschouwd toch ook een zoeker naar een asiel van hoop en veiligheid, van vrijheid, vreugde en toekomst? "

Hij stond op en verliet de studio. Onder de kundige leiding van de moderator keerde het gesprek terug naar de orde van de dag. Hij vroeg: wat denken jullie van de zeer belangrijke maatregel die de toekomstige regering wil nemen in verband met het luisteren naar muziek op de openbare weg via een MP3-speler? Er ontspon zich een uiteraard boeiende discussie, waarbij niemand echt naar de anderen luisterde.



Gesloten Centrum 127bis

Ondertussen in het gesloten centrum voor asielzoekers: enkele tientallen uitgeprocedeerde asielzoekers wachten op hun deportatie. Of eufemistisch uitgedrukt: op hun repatriëring.

Ondertussen in de kraamkliniek: het pasgeboren meisje ligt lekker te zuigen aan de borsten van haar moeder en droomt zachtjes van een zwarte mens die nog niet verleerd heeft om te dromen en te vliegen door tijd en ruimte op zoek naar een taal waarin we elkaar verstaan.

Zou dat de taal van de Thora kunnen zijn, die uitgerekend door Galileeërs wordt gesproken, en dit tot ontsteltenis van Judeeërs? Het zouden in ieder geval geest-rijke verkiezingen kunnen worden als....

Paul De Witte

Levensmomenten vieren

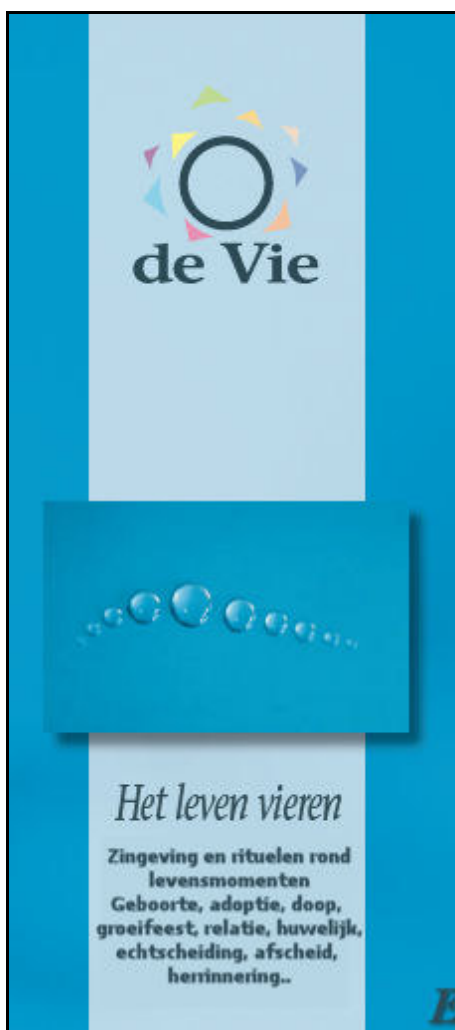
Scharniermomenten in ons leven willen wij vieren: geboorte of doop, een groeifeest, liefde en trouw, een jubileum, belangrijke gebeurtenissen in gezin, familie, school of beweging, een afscheid of begrafenis,.... Dan mag het iets meer zijn dan eten en drinken alleen. Dan mag het iets apart zijn, een beetje tijd, een toespraak, een gedicht, een bijzonder gebaar of symbool, een rite, een lied, een wens, een geschenk, een bloem en een kaars. Iets moois, lichtjes verheven. Zo worden levensmomenten ankermomenten waarmee wij onze levensgeschiedenis schrijven.

Lange tijd hadden haast uitsluitend de kerken –en in het bijzonder de priesters– het beheer over het vieren van levensmomenten. Dat is nu niet meer zo. Vele mensen die uit de katholieke traditie komen zijn mettertijd veraf komen te staan van kerken en sacramenten. Ze komen nog zelden in een kerk en ervaren het als vreemd om dan voor een geboorte of huwelijk terug de kerk in te schuiven. Ook al moet gezegd dat de kerken op dit terrein veel te bieden hadden. Maar vanwege dogmatische vasthoudendheid blijken vele kerkelijke voorgangers niet meer in staat om oude symbolen met nieuwe kracht te laden en in te gaan op de nood aan vieren zoals mensen dat graag zélf willen. Mensen die een levensmoment willen vieren maken zich meer en meer los uit voorgeschreven eenvormigheid en willen zelf de kleur en de toon mee bepalen.

Bovendien is er bij de viering van een geboorte, huwelijk of dood zelden nog sprake van een homogeen christelijke of katholieke groep. Mensen met verschillende culturele en levensbeschouwelijke achtergronden trouwen met elkaar, zitten samen in families en verenigingen, in scholen en op het werk. Een viering zal dan ook moeten getuigen van eerbied voor deze diversiteit in overtuiging en levensbeschouwing. Meer en meer mensen laten trouwens hun levensbeschouwelijke identiteit niet meer bepalen door één kerk of instituut. Er is sprake van vloeiende, meervoudige identiteiten. Gaandeweg in het leven stellen mensen zelf hun levensbeschouwing samen.

In de praktijk zijn heel veel mensen bij geboorte, huwelijk of dood op zoek naar eigen ruimte, eigen vormgeving en eigen begeleiding. Vooral voor begrafenissen dienen zich een aantal professionele begeleiders aan die zelfstandig of in commercieel verband werken. De laatste tien jaren heeft Rent a Priest vooral op gebied van geboorte en huwelijk veel diensten verleend.

Omwille van een nieuwe ‘pastorale’ nood menen wij dat vandaag nieuwe stappen moeten gezet worden. Er is nood, niet zozeer aan voorgangers, maar aan begeleiders, ‘coaches’, die horen wat mensen zelf verwachten van ‘hun’ viering, die mee zoeken, en aangepaste teksten en symbolen kunnen aanreiken. Er is nood, niet zozeer aan ‘priesters’, maar aan bekwame begeleiders die beschikken over documentatie, teksten, lezingen, gebeden, symboolhandelingen, eigentijdse rituelen waarin mensen zich kunnen herkennen en die bijdragen tot kwaliteit van vieren. De ervaring en de wijsheid van eeuwenoude tradities hoeven niet noodzakelijk afgeschreven te worden. Begeleiders die deze tradities kennen kunnen ook in staat zijn om oude woorden en symbolen krachtig in te zetten in nieuwe situaties. Maar zij doen dit in alle vrijheid, zonder schroom voor ingrijpen ‘van hogerhand’, niet gehinderd door wetten en regels. Wat beoogd wordt zijn vieringen met diepgang en schoonheid, sprankelend, creatief en zorgvuldig, die deze mensen hier en nu recht doen. Als het goed is zijn vieringen de ‘O DE VIE’ van het leven.



Slotverklaring van de ontmoeting van de Europese Basisgemeenschappen in Wenen (1-3 mei 2009)

Wij, vertegenwoordigers van de Christelijke Basisgemeenschappen van verschillende landen van Europa, samengekomen in Wenen (Oostenrijk) van 1 tot 3 mei 2009 rond het thema “ons geloof beleven vandaag”, stellen er prijs op te verklaren wat ons vandaag doet leven en wat ons verenigt.



1. Wij zien onszelf als vrouwen en mannen, die geloven in Jezus van Nazaret, die voorrang geven aan het evangelie, die hun geloof en hun engagement willen beleven in het concrete leven van kleine menselijke gemeenschappen, die zich engageren voor de solidariteit, de gerechtigheid, het leven, de geweldloosheid, in het bijzonder waar het gaat over de opbouw van Europa.
2. Wij verwerpen de neoliberale politiek van de staten en van de Europese Unie, die er een 'fort' van maken, dat onze rijke landen beschermt en de armere landen belet hun autonomie en hun welzijn te ontwikkelen. Wij engageren ons voor een gastvrij en rechtvaardig Europa, dat de bijdrage aan zijn geschiedenis van alle er aanwezige culturen nodig heeft; als christenen verwerpen wij integendeel elk cultureel of religieus monopolie.
3. Wij verwerpen met overtuiging de scheidingen die onderhouden worden door de staten en door de Europese Unie, als het gaat over de rechten van personen en volkeren, in het bijzonder wat betreft het burgerschap, de oorsprong, de immigratie, en vooral de praktijken ten aanzien van de mensen zonder papieren, evenals de ontmanteling van 'de openbare diensten' die gedurende decennia garant hebben gestaan voor de solidariteit met de zwaksten.
4. Wij verwerpen met dezelfde kracht de discriminerende regels van de katholieke kerk wat betreft het statuut van vrouwen en het gebrek aan erkenning van de leken: wij zijn ervan overtuigd dat deze discriminatie niet alleen een zware onrechtvaardigheid is, verbonden met een wil de macht te behouden, maar ook een verarming en een gebrek aan dynamisme van onze kerk tot gevolg heeft.
5. Wij zetten ons af tegen de hypocrisie van onze katholieke kerk, die enerzijds het Evangelie verkondigt en oproept tot de toepassing van de mensenrechten, en die anderzijds vergeet om deze twee vitale krachtlijnen in het eigen functioneren toe te passen, in het bijzonder door een buitensporig centralisme, door het in stand houden van de ongelijkwaardigheid tussen vrouwen en mannen, tussen gehuwden en celibatairen, tussen clerus en leken en door het blijvend misprijzen ten aanzien van homoseksuele medemensen.
6. Wij vragen met aandrang de dringende toepassing van het Tweede Vaticaans Concilie wat betreft de voorrang van het 'volk van God' op de hiërarchie, de gewetensvrijheid en het voortgang van de oecumenische beweging. Wij verlangen naar een écht

'Concilie van het Volk van God' om de ambiguïteiten die door de huidige Vaticaanse autoriteiten worden in stand gehouden, op die te heffen en om de hervormingen verder te zetten, die geëist worden door de trouw aan het evangelie, door de interreligieuze dialoog en door de ontmoeting met de hedendaagse wereld.

7. Wij erkennen dat onze overtuigingen en onze praktijken even relatief zijn als alle andere overtuigingen en sociale praktijken, en dat noch een individuele persoon, noch een instituut het monopolie van de waarheid kan opeisen; wij bevestigen ons verlangen dat we ooit zullen mogen zien en beleven hoe de verschillende kerken van de huidige verdeelde Jezusbeweging elkaars oecumenische complementariteit zullen erkennen en zo ook hun ware eenheid.
8. Wij vertrouwen volop in de kracht van kleine gemeenschappen, die toelaten dat mensen zich op een authentieke wijze kunnen uitdrukken, dat ze elkaars leven mogen delen, met zijn vreugden en verdriet, met de erkenning van ieders waardigheid, met een concrete wederzijdse ondersteuning; die openstaan voor de onderscheiding van de Geest van Jezus die in hun midden levend aanwezig is.
9. Wij engageren ons ertoe om de communicatie, de harmonie, de samenwerking en de onderlinge dienstbaarheid tussen gemeenschappen te promoten, opdat ze waarachtige kleine Basiskerken worden. En we engageren ons ertoe om netwerken te ontwikkelen die een geloofwaardig alternatief kunnen zijn voor het Romeinse centralisme door aandacht te geven voor waarden van pluralisme, gemeenschap en persoonlijk engagement.
10. Wij engageren ons ertoe om onze medeburgers te sensibiliseren om bij de Europese verkiezingen te kiezen voor personen die het echte burgerschap verdedigen, te weten: de laïciteit en het respect voor het pluralisme, de interne solidariteit en die met de arme landen; we engageren ons er ook toe onze vertegenwoordigers te blijven interpellieren op deze universele waarden.

Vertaling Paul De Witte



Feestival Social



Foto: Indymedia

Een mens moet soms een beetje geluk hebben ... met het weer. En de ene keer is dat geluk meer van doen dan een andere keer. Een optocht in de regen met een paar afsluitende toespraken dat is nog net haalbaar voor de overtuigden. Maar wanneer je een groot volksfeest wil organiseren voor een paar tienduizend aanwezigen dan is een stralende zon een cruciale factor voor het welslagen van een dergelijke onderneming. Die stralende zon was dan ook het enige wat het ACW, de koepel van christelijke werknemersorganisaties, dit jaar op Rerum Novarum niet zelf in de hand had. Maar de weergoden waren hen welgezind en dus groeide hun 'Feestival social' dit jaar uit tot een spetterend groot volksfeest. Zowat 15.000 van hun leden hadden zich vooraf ingeschreven voor een van de talloze activiteiten, zoals o.a. een (goedkoop) familiebezoek aan de zoo. Zelfs de olifanten hadden hun beste beentje (?) voorgezet door enkele dagen voor Rerum Novarum een klein olifantje ter wereld te brengen als extra publiekstrekker. Op het einde van de dag bleek dat bijna 30.000 mensen hun weg hadden gevonden naar het Feestival social.

Het Feestival social nam een serieus deel van de Antwerpse binnenstad, van het Centraal Station over het Deconinckplein tot aan het Sint-Jansplein, in beslag. De talrijke muziekgroepen en kleurrijke figuren die je op het parcours kon tegenkomen, waren niet te tellen. En van bij de start was duidelijk wat het thema was van dit feest: de sociale zekerheid. Zelfs in de dierentuin was er een 'beestige sociale zekerheidszoektocht'. En dan waren er ook nog verschillende stadswandelingen rond Antwerpen Multicultureel, de joodse buurten in de diamantwijk en de stationsbuurt waar je de wereldkaart op stadsformaat kon tegenkomen. Ook de buurtbewoners waren uitgenodigd en met hun badge 'Hier wonen wij' deden zij fier en ongevraagd het verhaal van hun wijken in Antwerpen Noord, een leven met vele uitdagingen en een rijke verscheidenheid aan inwoners.

Feestival social was de kers op de taart van de campagne 'De sociale zekerheid is er voor u'. Gedurende een heel jaar hadden alle organisaties van de christelijke arbeidersbeweging van ACV en CM, over KAV, KWB, KAJ, OKRA, Familiehulp, Pasar, Wereldsolidariteit tot en met Ziekenzorg, ieder op hun eigen manier, aandacht besteed aan het thema van de sociale zekerheid. Niemand van hen zal een jaar geleden vermoed hebben hoe centraal die sociale zekerheid weer is komen te staan door de zware economische crisis die ons land en de hele wereld op dit ogenblik treft. Opdat die onmisbare sociale zekerheid ook in de toekomst zou blijven gelden, verkondigde het ACW op het einde van de dag een hele reeks concrete eisen.

- sociale uitkeringen die de welvaartstijging volgen
- goedkopere geneesmiddelen
- dokters mogen geen supplementen vragen voor een eenpersoonskamer

- meer mensen aan het werk
- vrouwen moeten eigen rechten opbouwen
- sociale zekerheid aangepast aan nieuwe gezinsvormen en aan gevolgen van echtscheiding
- tussenkomsten zorgverzekering aangepast aan indexstijging
- begrenzing van niet-medische kosten
- verplichte bijdragen voor alle inkomsten, ook die uit vermogen
- Europese normen voor sociale uitkeringen
- wereldwijde sociale zekerheid
- solidariteit tussen werknemers over de gemeenschappen heen

Met de verkiezingen van 7 juni in het vooruitzicht lieten de kopstukken van de christelijke arbeidersbeweging er trouwens geen twijfel over bestaan dat niet de naam van de partij -lees CD&V- voor hen belangrijk is, maar wel het programma dat gelijk welke partij in de komende regering wil realiseren. Niet de façade, wel de inhoud telt. We kunnen nu alleen maar hopen dat het ACW en zijn organisaties deze opstelling blijven vasthouden wanneer na de verkiezingen het regeringsbeleid moet worden beoordeeld. En alhoewel het op 7 juni over regionale en Europese verkiezingen gaat, zal de grootste uitdaging voor de sociale zekerheid komen van de gigantische besparingsplannen die de federale regering voor het najaar aan het voorbereiden is. Er zal nog heel wat meer nodig zijn dan de dynamiek van het Feestival social om weerwerk te bieden tegen deze plannen en om de sociale zekerheid overeind te houden en nog te versterken. Maar met een christelijke arbeidersbeweging die dergelijke feesten kan organiseren moet dat mogelijk zijn. Ze kunnen in ieder geval op mij en vele anderen rekenen.

Jozef Mampuyys



Foto: Indymedia

Actief pluralisme ⁽¹⁾

Indien je vandaag aan 5 christenen een visie op actief pluralisme vraagt, dan mag je je verwachten aan 5 uiteenlopende standpunten. Niets is meer kenmerkend voor de pluraliteit in onze samenleving dan precies dát gegeven. De verschillen tussen levensbeschouwelijke visies lopen dwars doorheen de traditionele zuilen, niet ertussen.



Het besef dat er niet één christelijke visie op actief pluralisme bestaat, werkt voor mij uiterst geruststellend. De werkelijkheid is complexer dan een samenleving die in een aantal levensbeschouwelijke hokjes is opgedeeld. Mijn alledaagse praktijk bewijst dat ook: Ik ga mee met socialistische bondgenoten de straat op voor meer koopkracht, ik onderteken met vrijzinnigen en atheïsten gezamenlijke standpunten omtrent de financiële crisis, ik herdenk met anti-zionistische joden en Palestijnse moslims de verjaardag van de Nakbah, ik supporter voor Obama en strijd mee tegen christelijk rechts in de VS. Het is niet de levensbeschouwing die mij bindt met mijn medestanders, wel ons concreet standpunt omtrent maatschappelijke toestanden, onze gezamenlijke visie op hoe wij de samenleving willen organiseren, doorheen onze levensbeschouwelijke verschillen.

Is mijn kijk op actief pluralisme dan niet beïnvloed door mijn joods-christelijke traditie? Absoluut wel. Maar vele christenen laten zich op vele manieren door de traditie inspireren. En dat resulteert dus in uiteenlopende visies. Daarom wil ik graag beginnen met een korte toelichting omtrent de bronnen die ik uit mijn traditie put, en de manier waarop ik deze bronnen hanteer. Wanneer ik mijzelf vandaag christen noem, dan associeer ik mij hiermee met één van de vele strekkingen binnen die joods-christelijke traditie, nl. de profetische strekking die heel de geschiedenis door gekozen heeft om weg te trekken uit de schijnbare zekerheden, uit gebetonneerde instituten, uit scheefgegroeide verhoudingen waarin het bevrijdende project van JHWH telkens weer dreigde vast te lopen. Wat begon als een project dat een solidaire, meer menselijke samenleving beoogde, zou keer op keer verzanden in het streven van machtsgeile leiders, in het reinheidsfanatisme van de tempelhiërarchie, in een Romeinse curie die de eigen waarheid zou gaan verabsoluteren. De profetische traditie heeft keer op keer weerwerk geboden aan deze 'versteende' vormen van religie en is onophoudelijk blijven wijzen in de richting van broederschap en zusterschap over godsdienstige en etnische grenzen heen, in de richting van een samenleving waarin de meest kwetsbare groepen tot het centrum van politieke zorg zouden gemaakt worden. Het gaat om een traditie die omwille van die zorg voor kwetsbare groepen ook steeds de strijd heeft aangeboden tegen de 'Baäls', de afgoden in de samenleving die mensen verknechten en verslaven en offers eisen ten bate van zichzelf. Vandaag vierten de Baäls hoogtij met hun casinokapitalisme en ongebreidelde vrije markt.

Tot die weerbarstig profetische traditie beken ik mij en in die keuze wil ik mij dagelijks oefenen, samen met allen die -vanuit welke levensbeschouwing ook- een gelijkaardig menselijk project voor ogen hebben en mee weerwerk willen bieden tegen het vernietigende neoliberalisme.

Aan de basis van mijn levensbeschouwelijke visie liggen heel wat verhalen uit de Schrift. Te veel om op te noemen. Allerlei verhalen, in de meest uiteenlopende contexten, over hoe men, op een specifiek moment in een specifieke context, met verschillen is omgegaan: sociaal-economische verschillen in Judea, religieuze en culturele verschillen met de

(1) Dit artikel verscheen eerder in december 2008 in Aktief (ledenblad van het Masereelfonds dat ook niet leden kan interesseren)



Foto 's: Anja Meulenbelt

volkeren rondom, religieus-politieke verschillen binnen het jodendom, en later ook binnen de 'Jezusbeweging'... Nergens in die Schrift is er sprake van een 'grondwet', nergens een 'handleiding' te vinden over hoe om te gaan met de reële pluraliteit. Zo werkt de Schrift natuurlijk niet. Maar het zijn wel verhalen die ons tot richtingwijzer kunnen dienen, die ons 'op weg zetten' om vruchtbaar over onze eigen context na te denken.

Bij wijze van voorbeeld wil ik hier kort het Concilie van Jeruzalem aanhalen waarover in Handelingen 15, 6-29 wordt verteld. Het verhaalt over een discussie die binnen het Jodendom van de eerste eeuw na Christus plaatsvond, naar aanleiding van de beweging rond Jezus van Nazareth. Deze beweging ontwikkelde zich niet enkel in joodse gemeenten maar oefende ook een aantrekkingskracht uit op niet-joden. De vraag die zich opdroeg was deze: Of joden en niet-joden samen beweging konden maken, en konden kiezen voor een praktijk in het voetspoor van Jezus van Nazareth? Elk apart: geen probleem. Maar samen?

Op zich lijkt dat vreemd: Als joden en niet-joden ieder voor zich deze keuze konden maken, wat verhinderde hen dan om dat ook samen te doen? Het antwoord is hun levensbeschouwelijke identiteit. De joodse traditie is in zijn fundament namelijk één grote oefening in het openbaren en bestrijden van afgoderij -om het broze leven te behoeden. Allerlei reinheidswetten moeten ervoor zorgen dat joden zich verhouden van wat hen wegleidt van het goede leven voor allen: Grenzeloosheid, Slavernij, Goudkoorts, Machtsstreven, Hanengedrag,... noem maar op. In allerlei leefregels en dagelijkse rituelen trainen joden zichzelf om een gevoeligheid te ontwikkelen voor het verschil tussen goed en kwaad, levengevend en levendodend, vrijheid en grenzeloosheid, tussen groei en vooruitgang, tussen broederschap en broedermoord. Zij begrenzen zichzelf om er vrijheid mee te winnen: zij nuttigen geen bloed (want in bloed zit het leven, en dat behoort alleen aan God toe), zij kiezen voor ritueel geslacht vlees (o.m. om te vermijden dat ze vlees zouden nuttigen dat bedoeld was om aan de afgoden te offeren, en om op die manier dus verstrikt te raken in afgodendienst); joden vermeden te tafelen met heidenen omdat die -via het nuttigen van bloed of offervlees, of het aanbidden van afgoden- hen met hun onreinheid zouden kunnen besmetten. Onmogelijk dus dat joden en niet-joden samen beweging zouden kunnen maken. Laat staan dat ze aan één tafel samen het brood zouden breken.

Enkele leden van wat men wel eens de eerste 'kerkvergadering' (in 49 na C) noemt, zagen dan ook maar één oplossing: indien niet-joden wilden toetreden tot de Jezusbeweging dan moesten ze zich laten besnijden en de wet van Mozes onderhouden. Jood worden dus. In Handelingen 15 lezen we echter dat hiermee het debat niet beslecht was. Een andere fractie pleitte er immers voor om de niet-joden geen onnodige 'lasten' op te leggen, maar slechts datgene van hen te vragen dat alle partijen in staat zou stellen om de eigen levensbeschouwelijke identiteit te kunnen bewaren: de niet-joden worden daarom gevraagd zich te onthouden van spijzen die aan afgoden worden geofferd, van bloed, van niet-ritueel geslacht vlees en van ontucht. Door zich hiervan te weerhouden creëerden de niet-joden voor joden de ruimte om met hen te kunnen verbroederen. De niet-joden konden op die manier zichzelf blijven, en ook de joden hoefden hun eigen identiteit

niet te verloochenen. Dit compromis betekende dat hun levensbeschouwelijke verschillen geen hindernis meer zou vormen in hun gemeenschappelijk maatschappelijk project: hun keuze voor de bevrijdende weg die Jezus van Nazareth was gegaan in zijn strijd tegen de Romeinse bezetter en de collaborerende religieuze overheid in Judea. Dat dit compromis niet vanzelfsprekend was, bewijst de geschiedenis: de breuk tussen jodendom en christendom werd een halve eeuw na het concilie alsnog een feit.

Wat heeft dit verhaal mij nu aan inzichten te bieden voor het debat omtrent actief pluralisme in onze Vlaamse samenleving, 2000 jaar later? In de eerste plaats helpt het Concilie van Jeruzalem mij om te kijken naar wat de inzet van het debat is: Wat is het doel van de dialoog tussen de verschillende levensbeschouwingen? Niet de religieuze praktijk an sich, maar de aanwezigheid van een maatschappelijk project waarvoor men een coalitie zoekt is het uitgangspunt. Verder kiest men voor een samenwerkingsmodel waarin niemand de eigen levensbeschouwelijke identiteit hoeft te verloochenen, en waarbij dus naar een compromis wordt gezocht om dit te kunnen realiseren.

Vanuit mijn ervaring in het vormingswerk besef ik maar al te goed hoe moeilijk dit proces van zoeken naar een compromis is: het gebrek aan inzicht in mekaars mens- en wereldbeeld, normen en waardensysteem, religieuze gebruiken, en levensbeschouwelijk taalveld maakt het soms uiterst moeilijk om mekaar te begrijpen, mekaars gevoeligheden te kennen, mekaars grenzen te kennen en respecteren. Actief pluralisme is dan ook één grote evenwichtsoefening tussen pluraliteit en identiteit. Die evenwichtsoefening speelt zich af in de publieke ruimte, waarmee ik de tussen-sfeer van het middenveld bedoel. De publieke ruimte is de brug tussen de politieke sfeer en de private sfeer. Anders dan de politieke sfeer, die neutraal moet zijn, is de publieke ruimte niet neutraal –hoewel hier nogal wat misverstanden omtrent leven. De scheiding tussen kerk en staat is er gekomen ter bescherming van religieuze minderheden en om de vrije beleving van godsdiensten mogelijk te maken. De scheiding tussen kerk en staat wordt nu al te vaak gebruikt om de staat af te schermen tegen de mogelijke invloed van religie, terwijl het principe net de bedoeling had om de private gewetensvrijheid en diversiteit aan levensbeschouwingen in de samenleving te beschermen. Een niet-neutraal middenveld is dus het *gevolg* van een neutrale overheid, niet de *ontkenning* ervan. In die publieke ruimte waartoe middenveldorganisaties, media, universiteiten, religies,... behoren, worden we vandaag uitgedaagd om ons te trainen in actief pluralisme: om de eigen identiteit niet 't huis te laten' of onzichtbaar te maken, maar in te zetten in het maatschappelijke debat en doorheen de verschillen naar compromissen te zoeken. Niet alleen voor individuen maar ook voor middenveldorganisaties kan levensbeschouwing constitutief zijn voor hun (morele) identiteit. De bijdrage van middenveldorganisaties, ieder vanuit de eigen levensbeschouwing aan het maatschappelijk debat, het uiten van opvattingen over politieke thema's is geen 'ondermijning van de democratie' en al helemaal geen schending van het principe van de scheiding tussen kerk en staat, het is juist een essentieel onderdeel van onze democratie. In die zin heeft het middenveld een uiterst belangrijke functie in de hindernisvolle zoektocht naar de sociale cohesie en maatschappelijke verbondenheid die nodig is om een solidaire samenleving uit op te bouwen. Daarin heeft het middenveld ook de opdracht



om de polarisering tussen mensen en levensbeschouwingen tegen te gaan, en de stem van miskende groepen en minderheidsgroepen ruimte geven om te klinken. De plaats van moslims, of mensen met een islamitische achtergrond bijvoorbeeld wordt nog volop 'gezocht' in het Vlaamse middenveld: de traditionele middenveldorganisaties bereiken hen nauwelijks, en hun deelname aan het verenigingsleven via de zogenaamde 'zelforganisaties' maakt moslims nauwelijks zichtbaarder omwille van het ietwat geïsoleerde karakter van het allochtone middenveld.

Vanuit mijn christelijke identiteit vind ik het wezenlijk dat ik dat proces waarbij minderheidsgroepen hun plaats opeisen in het middenveld niet alleen toejuich, maar ook actief stimuleer en ondersteun met alle middelen die ik -en de organisaties waartoe ik behoor- daarvoor ter beschikking heb.

Elke Vandepierre



Een kind van God

Twee culturen en alles wat daarbij hoort. Dat is het thema "Een kind van God", het laatste boek van Rachida Lamrabet. Net als in haar eersteling "Vrouwland" spelen de gebeurtenissen zich af op de grens. Soms zelfs een letterlijke grens "pendelend tussen Marokko en België."

'Een kind van God' is een bundeling van verschillende verhalen. Toch is er een centraal thema: leven aan de rand. De meeste personages zijn arm. Bijna iedereen beweegt zich tussen de moslim- en de Vlaamse cultuur. En bijna altijd leidt dit tot problemen. Zo is er een vader die zich nergens nog thuisvoelt. Zijn zonen brengen in zijn ogen niets van het leven terecht. Hij voelt zich niet thuis in het racistische Vlaanderen. Maar in Marokko verlangt hij naar België. Zijn oplossing is dan ook voortdurend heen en weer reizen. Een ander verhaal gaat over een moeder die gedwongen wordt haar kind aan pleegouders af te staan en met lede ogen moet aanzien dat het christelijk gedoopt wordt en zo een kind van God wordt.

Of de allochtone man die door de racistische broer van zijn Vlaams vriendin halfdood geslagen wordt. Het is duidelijk dat Lamrabet een boodschap wil overbrengen. Enerzijds toont ze de moeilijkheidsgraad van het leven in twee culturen aan en anderzijds duwt ze ons met de neus op de verschrikkelijke gevolgen van racisme. Toch leest het boek niet als een preek of een aanklacht. Door haar beeldend en origineel taalgebruik, de verrassende wendingen in de verhalen en door haar vlotte schrijfstijl, raak je vanaf de eerste zin geboeid en blijven de verhalen aan je ziel kleven.

Ik heb het boek dan ook in één ruk uitgelezen en dat was misschien niet zo 'n goed idee.

Achteraf voelde ik me leeg en uitgeput, lamgeslagen door een overdosis miserie. Het was ongetwijfeld beter geweest om al die indrukken maar met mondjesmaat op te nemen. Elk verhaal is zo overdonderend dat het een eigen boek had kunnen worden. Tegelijk vroeg ik me af of er dan niets positiefs te bedenken is bij migratie en de combinatie van culturen? Rachida Lamrabet lijkt zelf toch een product van de rijkdom die zo 'n culturele diversiteit kan meebrengen. Wie kan er anders zo trefzeker een huis, een stad of een plein in Marokko beschrijven, dan iemand die er als kind is opgegroeid? En wie kan het leven in Vlaanderen beter bekijken door een originele bril, dan iemand die er nog niet zo lang geleden gearriveerd is?

Deze vragen bleven in mijn achterhoofd malen, maar gelukkig kon ik ze aan Rachida Lamrabet zelf stellen. Op 6 mei organiseerde de pastorale werkgroep van het ACW in Leuven een vraaggesprek met Didier Vanderslycke en Rachida Lamrabet. Het werd een boeiende avond met twee bevlogen mensen die eigenlijk maar één boodschap hadden. De multiculturele samenleving is een feit. Andere culturen beschimpen of er in een soort "fluwelen apartheidsregime" mee samenleven brengt ons niets op, integendeel. We verspillen onze energie aan vechten of verdedigen en genieten onvoldoende van de rijkdom die de ander binnenbrengt. Leren samenleven is onze onvermijdelijke opdracht.

In een gesprek achteraf verduidelijkte Rachida mij waarom ze in haar boek al die moeilijke situaties beschrijft. Ook zij werd als kind geconfronteerd met achterstelling en uitsluiting. Zo gingen ze met hun 'concentratieschool' in het zesde leerjaar



enkel op bezoek naar het naburige beroepsonderwijs, terwijl er een ASO-school naast de deur was.

Ondanks haar lage scholing is ze er toch in geslaagd om juriste te worden. Haar sterke karakter en de rolmodellen uit boeken hebben haar gesteund in haar strijd. Nu is ze gelukkig met de rijkdom die ze vanuit de twee culturen bezit, maar ze beseft maar al te goed dat niet iedereen zo veel geluk (of zo veel wilskracht) heeft. En het is vanuit die betrokkenheid dat ze de verhalen van minder fortuinlijke mensen wil opschrijven. "ik vond het mijn plicht om al dat onrecht aan de wereld te vertellen, om aan deze machteloze mensen een stem te geven". zegt Rachida mij. Waarom ze dat in de vorm van verhalen doet?

"Reeds toen ik kind was vertelde ik verhalen. Aan mijn klasgenootjes, aan de kinderen uit de buurt en mijn familie". Rachida houdt van taal. Het Nederlands is haar taal. Ze voelt er zich perfect in thuis. Niet voor niets won 'Vrouwland' de prijs voor het beste debuut en 'Een kind van God' de BNG nieuwe literatuurprijs. Het is dan ook evident dat ze haar literair talent gebruikt om dingen te beschrijven die anders onzichtbaar blijven.

Voor al daarom is 'Een kind van God' een aanrader. Je maakt kennis met kleurrijke figuren die we in het dagelijkse leven nooit tegenkomen. Mensen raken verzeild in de meest bizarre situaties. En dan te bedenken dat deze zaken zich elke dag vlak voor onze neus afspelen. Maar door de gescheiden werelden zien we ze niet. Het is zeker de verdienste van Lamrabet dat ze zo een tipje van de sluier oplicht. En dank zij de boeiende schrijfstijl worden de figuren levensecht en invoelbaar. Een sluier dragen, in de gevangenis belanden, nergens echt thuis zijn... Al deze zaken worden van binnenuit beschreven, en worden toegankelijker. Rachida kan dit natuurlijk omwille van haar dubbele positie: werkend binnen een 'wit' milieu, maar met haar voeten toch nog sterk binnen de Marokkaanse cultuur.

Toch ervaar ik Rachida Lamrabet in de eerste plaats als een verhalenvertelster. Ik hoop dan ook dat zij haar grote droom: een 'echte' schrijfster worden, kan verwesenlijken. En dat ze ons nog veel boeiende verhalen mag vertellen, ook als ze niet over racisme of achterstelling gaat.

Katrien Rombouts

Rachida Lamrabet, Een kind van God, Meulenhoff/Manteau, 268 pp



gedichten over Sociale Zekerheid

Sonnet van hoop

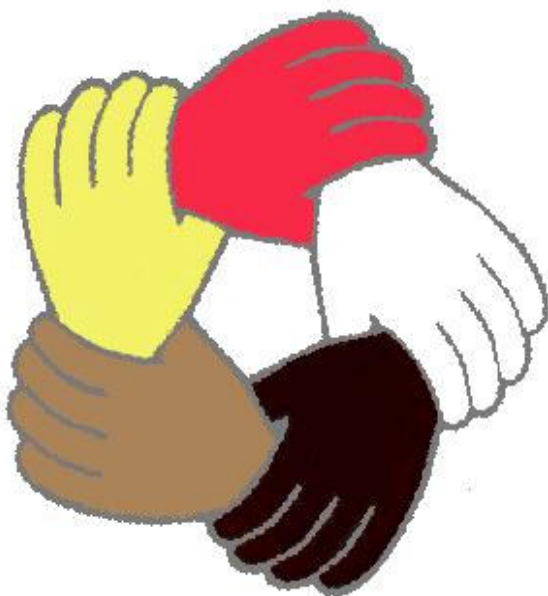
Er is een zingen, vaag en toch nabij,
een woud vol stemmen, zwermen stemmen, hoor,
een vrouwenzang, een mannenkoor, jong, oud,
bezonnen, fel, een volkse cantorij.

Op dissonanten wankelen vreemde woorden,
preventie, harmonie, gelijkheid, zorg, een bijna weggestorven melodie,
verlaten door verklinkende akkoorden.

En dan, daar bovenuit, een meisjesstem,
een zerpe straal, een bres, een streep van hoop:

Nee, wij zijn niet te vangen in de klem
van eigen rekening en kapitaal!

Wie luisteren wil, onthoude deze les:
De solidariteit is niet te koop.



Is dat allemaal nog betaalbaar?

Wie heeft zoveel geld?
Wie heeft zoveel ping ping ping?
En wie heeft dat besteld?

(oud volkslied)

Ja, er is ping ping ping. Ja, er is geld.
En reken maar, wij zullen dat betalen,
wij hebben ze gezien, de noodsignalen,
wij weten zeer goed waar het knelt en kwelt.

De vraag is: wie betaalt?

Wij allemaal.

Maar dan echt allemaal. Dus ook fortuinen
die vluchten naar hun weelderige tuinen
op verre kusten. 't Is een grof schandaal

dat de vermogens zo hun plicht verzaken.
O zeker, zonder werk zal het niet gaan,
daar is nu eenmaal geen ontkomen aan,
de arbeid is en blijft het eerste baken.

Aanhoor de broze stem van een gedicht:
Gewoon en rijk staan in hetzelfde licht.



Geert van Istendael
Uit: "Zoals je bent, zal ik schrijven"
(ACW-uitgave 2009)

POLITICI Vlaams•Federaal•Europees: DOE IMMIGRANTEN RECHT!

Belofte
maakt schuld!

ASIELWAKES

in het weekend van 19-21 juni 2009

Met als thema:

POLITICI, DOE IMMIGRANTEN RECHT

2009 wordt een bijzondere editie omdat we in deze asielwake net na de verkiezingen voor een Vlaams en Europees parlement samenkomen en er nog steeds geen omzetting is van het federaal regeerakkoord m.b.t. het regularisatie-beleid.

In de voorbije maanden hebben we ons oor te luisteren gelegd bij immigranten, asielzoekers en mensen zonder papieren én hun begeleid(st)ers, om te horen wat hun ervaringen zijn in het 'maatschappelijk aanbod' dat in Vlaanderen, België en Europa 'zo goed geregeld' zou zijn.

We zijn vele keren op 'kafka' verhalen gebotst. Situaties en menselijke verhalen die uitdrukken dat er in een samenleving die van zichzelf vindt dat alles zeer goed georganiseerd is, toch bepaald de groepen niet aan hun trekken komen of niet kunnen genieten van wat voorzien is.

Maar ook getuigenissen van heel pijnlijke incidenten of pure onwil.

Getuigenissen van discriminatie omwille van uiterlijke kenmerken.

Getuigenissen van diensten die niet dienstbaar zijn.

Verkiezingen zijn een democratisch moment om die KAFKA-ervaringen aan de orde te stellen. Het is nodig en nuttig om tussen de uittredende en nieuwe volksvertegenwoordiging en regeringsploeg een spiegel te plaatsen. Een spiegel die KAFKA laat zien om er dan in de komende bestuursperiode UITWEGEN voor te zoeken.

Woensdagen van A

Geloven in Bevrijding Europa en de bevrijdingstheologie

zaterdag 13 juni 2009
(10u00 – 16u00)

Elcker-Ik
Breughelstraat 31-33
2018 Antwerpen

Europa worstelt met tal van 'pijnpunten', zoals

- de crisis m.b.t. de asiel- en migratie
- de voedsel- en klimaatcrisis
- de financiële, economische en sociale crisis

Deze sprekers belichten de harde kant van deze crisissen en geven aan hoe erop te reageren vanuit een gelovige christelijke invalshoek.

Ina Koeman: stadspredikant in Antwerpen, werkt vanuit de 'rafelrand' van de samenleving

Luc Vankrunkelsven: norbertijn, coördinator van Wervel, geëngageerd rond thema's als milieu, voedsel en klimaat.

Tuur Vanempten: gepensioneerd leraar economie, actief in de christelijke arbeidersbeweging

Jan Soetewey: sluit de dag af met een terugblik en een vooruitblik met het materiaal door de sprekers aangedragen. Hij belicht het onderscheid tussen 'bevrijdingstheologie' en 'sociale leer'. Waar hebben we het over als we over de 'optie voor de armen' spreken?

Organ.: Christenen voor het Socialisme
(prov. A'pen)

Inlicht.: Jef Mariën, 03-322.04.91,
jefmarien@skynet.be

Bijdrage: € 5

LIED DER LIEDEREN

B I J B E L W E E K
Christenen voor het Socialisme
10 - 14 augustus 2009

Het Lied der Lieder... het is ongelooflijke liefdespoëzie!.

Waarom heeft het christendom, dat niet bekend staat om zijn lichamelijke sympathieën, dit erotisch boek als geïnspireerd herkend? Zowel jodendom als christendom hebben er allerlei verklaringen aan gegeven....

Op de bijbelweek willen we terugkeren naar de bijbelse wortels van het Lied der Lieder. Dan wordt duidelijk dat het perfect past in de dynamiek van de Bijbel. Het is geschreven tegen de achtergrond van een politieke analyse: men heeft vastgesteld dat de droom van Israël mislukt is. In plaats van harmonie werd het overheersing. In plaats van "beiden waren naakt en ze schaamden zich niet voor elkaar" (Gen. 2,25) werd het **"op je man richt zich je hartstocht en hij zal je overheersen"** (Gen. 3,16). Israël is geworden als de andere volkeren: met een koning die -vaak meedogenloos- overheerst en economisch uitbuit om al zijn pracht te betalen. Politieke en religieuze machtsstructuren hebben het beeld van God als mannelijk-vrouwelijk, als mens-medemens vertroebeld. De verbondenheid met JHWH - de ENE is weg.

Het Hooglied zingt niet de lof van zij die in deze wereld 'hoog' aangeschreven staan. Je zou het zelfs een antiroyalistisch manifest kunnen noemen. God wordt niet vernoemd. Hij-Zij blijft 'buiten beeld', of liever Hij-Zij wordt 'uitgebeeld' als mannelijk/vrouwelijk. Die relatie wordt enig mooi beschreven, te midden van de natuur, het nieuwe Eden. Twee mensen gaan vrij, speels, spontaan met elkaar om, als "een gazel of het bokje van een hinde over de balsembergen" (2,9; 2,17; 8,14). Ze bezingen elkaars schoonheid en vinden hun geluk in de andere. De vrouw zingt: **"Ik ben van mijn liefste en naar mij gaat uit zijn verlangen"** (7,11). In plaats van 'hartstocht' en 'overheersing', komt 'verlangen' en 'liefde'. In plaats van Salomo in al zijn dure pracht, de pracht en de gratuiteit van de geliefde. Het paradijs en de vrouw in eer hersteld! Zou dat niet de reden zijn waarom de joodse gemeenschap dit lied telkens opnieuw leest op Pasen, het feest van de bevrijding uit de slavernij? Voor ons blijft de uitdaging het paradijs van gerechtigheid, liefde en vrede in deze gebroken wereld een stap dichterbij te brengen. Op deze bijbelweek beraden we ons ook over onze mogelijke bijdrage aan deze opdracht. Hoe de verloren 'verbondenheid' met JHWH - de ENE herstellen?

Begeleiding: Bijbelcollectief van Christenen voor het Socialisme

Plaats: Oasecentrum (Don Bosco), H.Placestraat 44 in Groot-Bijgaarden.

Organisatie, info en inschrijving (vóór 1 juli):

CvS, Belgradestraat 82, 2800 Mechelen.

tel. 015/41.64.84, christenen.v.h.socialisme@skynet.be